tollerātie imitatiōis crucis xp̄i: ideo ſubdit: Mihi autē abſit gl'iari niſi in cruce dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. ſ. imitatiōis ipius patiētie. Et nota ꝙ nō dixit: Mihi aūt abſit gl'iari niſi in ꝑtāte dn̄i nr̄i ieſu xp̄i: ſeu in ſapiētia: vel maieſtate eiꝰ ⁊ hꝰ modi: ſ; in cruce: ad denotādā ꝑdictā ꝯparationē. ⁊ qꝛ in iſta imitatiōe crucis xp̄i nō circūcidit aliqđ mēbrū corporalit: ſed corꝰ a cūctis vicijs reſcindit: ideo ſubdit Per quē mundus mihi crucifixꝰ eſt ⁊ ego mūdo. qđ intelligit ſm glo. ꝙ nec ego i mūdo aliqđ cupio nec ipſe mūdus aliqđ ſuū i me cognoſcit: iux illđ dn̄i. Venit eñ pnceps mūdi huiꝰ ⁊ in me nō h; qcq̄ ⁊ eſt ſenſus: qꝛ per crucē xp̄i mūdi cōcupiſcētie nō h̄nt i me dominium: nec mūdus iā ſe mihi ingerit. Hec i glo. ex q aplus manifeſte oſtēdit intētū ſcȝ ꝙ abſit gl'iari i circūciſiōe carnali vl' hꝰ mōi: ſed i cruce dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i: i qua oīa vicia reſcidūtur. deinde cum dicit īfra. De cetero nemo mihi moleſtus ſit ⁊c. cōfirmat ꝑdicta ꝑ exemplū in ſeipo. ſic enim erat ꝯfirmatus in amore xp̄i: ꝙ maxime deſiderabat imitari qn̄tum poterat ipius ꝑſecutiōes: ideo dicit: De cetero nemo mihi moleſtus ſit. i. erit. naȝ ſm ſcm̄ tho. pma ſcđe q. lxx. ar. ſupradicto in corpe q̄ſtiōis allegato: in ꝑcedēti additiōe: Qui ꝑfecte cor h; in vno poſitū a nullo alio moleſtari pōt: cuȝ alia quaſi nihil reputet. Ego. n. ſtigmata. i. ſigna militie xp̄i ⁊ veſtigia ipius paſſionis: In corpe meo porto. ꝑ aſſiduas ꝑſecutōnes. Cetera exponant prout in poſtilla ⁊c.

Poſtilla ſup epiſtolā ad galathas finit.

Incipit argumentuȝ in epl'am ad Epheſios.

Epheſij ſunt aſiani. Hi accepto verbo veritatis: ꝑſtiterūt i fide. Hos collaudat aplus: ſcribens eis a roma de carcere ꝑ tythicū diaconem.

Explicit argumentū.

Incipit epiſtola Pauli ad Epheſios: Capl'm. j.

[a] Paulꝰ apl's chriſti ieſu [b] per voluntatem dei: omibꝰ [d] ſanctis qui ſūt epheſi et fidelibꝰ in chriſto ieſu. [e] Gratia vobis [f] ⁊ pax [g] a deo pr̄e nr̄o [h] et dn̄o ieſu xp̄o.

[i] Bn̄dictus deus ⁊ pat̄ dn̄i nr̄i ieſu chriſti: [k] qui bn̄dixit nos [l] in omi benedictiōe ſpiritali in celeſtibꝰ [m] in chriſto [n] ſicut elegit nos [o] in ipſo [p] an mūdi ꝯſtitutiōē: [q] vt eſſemꝰ ſancti [r] ⁊ imaculati [s] in ꝯſpectu eiꝰ [t] in charitate. [v] Qui ꝑdeſtiauit nos i adoptiōeȝ filioꝝ [x] ꝑ ih̄m chriſtū [y] in ipm [a] ſm ꝓpoſitū voluntatis ſue [b] in laudeȝ glorie gr̄e ſue: [c] in q̄ gratificauit nos [d] in dilecto filio ſuo: i quo habemꝰ redemptiōeȝ ꝑ ſanguinē eiꝰ [e] remiſſionem peccatoꝝ [f] ſm diuitias [g] gr̄e eius [h] que [i] ſupabūdauit i nobis [k] in omi ſapiētia [l] ⁊ prudētia: [m] vt notū faceret nob ſacr̄m [n] volūtatis ſue [o] ſm beneplacitū eiꝰ

Incipit poſtilla ſup epiſtolā ad Epheſios.

Capitulū. j.

a Paulus aplus ieſu. Hic incipit epl'a pauli ad Epheſios: q̄ diuidit in tres ptes: ſcȝ i ſalutationē: ⁊ narrationē: ibi. Bn̄dictꝰ deꝰ. ⁊ ꝯfirmationē: ibi. Vt autē et vos ſciatis. ꝓpe finē epl'e. In ſalutatiōe vo pmo ponit ꝑſona ſalutās ex nomie: cum dicit: Paulus. ⁊ qn̄tum ad officiū ibi. Aplus ieſu chriſti. ⁊ qn̄tū ad auctoritatē officij: cuȝ dicit: b Per voluntatē dei. q̄ vocauit eū ad aplatū: vt pȝ Act. xiij. ſecūdo ponit ꝑſone ſalutate cū dicit: d Sanctis omibꝰ qui ſunt epheſi. ipi eñ accepto verbo veritatis ꝑſtiterūt in fide: vt dicit hiero. in prologo: ideo nomiat eos ſanctos. i. firmos in bono. ſanctuȝ eñ in vna ſignificatiōe idē eſt qđ firmum. tercio ponūtur optata bona: cū dicit: e Gratia vobis. in p̄nti. f Et pax. in futuro. beatitudo eñ quietat totalit appetitum. g A deo pr̄e nr̄o. i. a tota trinitate a q̄ dat: h Et dn̄o ieſu xp̄o. ꝑ cuiꝰ meritū nobis donat. i Bn̄dictꝰ. Hic ꝯſequenter ponit narratio: in q̄ pꝛio ad grārūactionē ephe. inducit: ſecūdo ꝓ eis orōnem ad deū effundit: ca. iij. tercio i moribus eos iſtruit: ca. iiij. prima in duas: qꝛ pmo inducit eos ad grārūactionē abſolute: ſecūdo cōparatiue ſequēti ca. Circa pmū ſciēdū ꝙ efficacior modꝰ inducēdi alios ad aliqđ agendū eſt ꝑ exēplū: qđ magis mouet in moralibꝰ q̄ verba: ideo aplus vt magis moueat ephe. ad grārūactionē ſil' grās agit de bn̄ficijs diuinis: ⁊ primo recolendo bn̄ficia cōia. d. Bn̄dictꝰ deꝰ ⁊ pater dn̄i nr̄i ieſu xp̄i. ⁊ ſic exprimunt due ꝑſone: ⁊ tercia exprimit cū dicit: k Qui bn̄dixit nos. hic accipit bn̄dictō ꝓ liberali dono: ſicut. j. Re. xxv. Accipe bn̄dictionē quā attulit tibi famula tua ſcūs aūt ſpūs ē donū pr̄is ⁊ filij et in q oīa dona donant: iđ ſubditur: l In omi bn̄dictōne ſpiritali in celeſtibꝰ. i. q̄ finalit hebit i celeſtibꝰ. m In xp̄o. i. ꝑ xp̄m: ꝑ quē ꝑuenit nob dona diuina tanq̄ ꝑ mediatorē dei et hominū. n Sicut elegit nos. ad pticipationem ſue beatitudinis. o In ipſo. i. in filio. electio. n. ꝑſuppōit noticiā electi: illa vo q̄ ꝑtinēt ad noticiā in diuinis attribuūtur filio: q̄ eſt ſapiētia pr̄is p Ante mundi ꝯſtitutionē. nā hec electio eſt ab eterno: effectꝰ tñ eiꝰ ē in tpe qui eſt ſanctificatio rōnalis creature: ideo ſubdit: q Vt eſſemꝰ ſancti. ꝑ gratiā in mēte: r Et imaculati. ꝑ puritatē in ꝯuerſatiōe. s In ꝯſpectu eiꝰ. ⁊ nō ſolum in cōſpectu hominū: ſicut ſunt hypocrite t In charitate. ſine qua nō ꝓſunt alia dei dona: vt dictū eſt. ſ. j. Cor. xiij. Si linguis hoim loquar ⁊ angelorū ⁊c. v Qui ꝑdeſtinauit nos in adoptionē filioꝝ: ꝑdeſtinatio eñ eſt ꝑparatio gr̄e in p̄nti: et glorie in futuro. ꝑ gratiā autē adoptio diuina inchoat: ⁊ ꝑ gloriā ꝯſummat: x Per ieſum xp̄m. qui eſt dei filiꝰ nālis. y In ipm. qꝛ filiatio adoptiua eſt quedā aſſimilatio ad filiationē naturalē. a Scđm ꝓpoſitū volū. ſue. a qua dependet electio et ꝑdeſtinatio: non ex meritis noſtris: nō ſolū in re: ſed etiā in dei ꝓuiſione. b In laudem gl'ie gratie ſue. i. ad laudandū eius gloriā que electis cōicat ꝑ gratiaȝ ſuam. c In qua gratificauit nos. ideſt fecit gratos ſibi. d In dilecto filio ſuo. ideſt per dilectū filium ſuum: In quo habemus redemptionē. ⁊ que ſit illa ſubdit: e Remiſſionē peccatoꝝ ſcilicȝ totalem in ſacramēto baptiſmi: in quo ſue paſſionis effectꝰ plenarie nobis cōicat: f Scđm diuitias. i. copiā. g Gratie eiꝰ que ſupabundauit. Hic ꝯſequenter recolit bn̄ficia dei ſpālia: ⁊ primo facta apl'is: ſecūdo epheſijs: ibi. In quo ⁊ vos. Circa primū dicit: q Que. ſ. gratia dei i Supabūdauit in nobis. verꝰ aplis. k In omi ſapiētia. qn̄tum ad cognitionē diuinoꝝ. l Et prudētia. qn̄tū ad noticiā humanoꝝ neceſſariā ad ſalutem. m Vt notum fa. nobis ſacramentū. i. ſacrū ſecretū. n Volūtatis ſue. qđ plenꝰ fuit reuelatū aplis q̄ alijs. o Scđm bn̄placitū eiꝰ. qꝛ totū depēdet ex bn̄placito diuino: nō aūt humano

merito: p Quod propoſuit.i.ab eterno facere diſpoſuit. q In eo.i.in filio q̄ eſt ſapiētia pr̄is. r In diſpē ſatiōe pleni.temporꝫ.i. in plenitudine t̄pis diſpēſati a deo qd ē t̄pus gr̄e: ⁊ q̄d ſit factum hoc ſubdit: s In ſtaurare.i.ad debitū ſtatū reducere. v In xp̄o.i.ꝑ xp̄m. t Oia q̄ in celis.i. angelos corꝫ ſocie tates reparando. x Et q̄ in t̄ra ſunt.i.homies q̄ ꝑ peccatū depra uati erāt in no uitatē gr̄e refor mādo. y In quo etiā et nos ſorte vo.ſum⁹.i. electiōe diuina: q̄ dicit̄ ſors q2 nō accipit pſo nā ſic nec ſors. z Vocati ſu mus.ad apl'atū a Predeſtina ti.i.preordinati ad hoc: b Scd̄m ꝓpo ſitū ei⁹.i. ſ̄m di ſpoſitionē eter nā dei c Qui operatur oia ſ̄m ꝯſiliū volū. ſue. q2 nihil opat̄ a caſu: nec de ne ceſſitate nature ſed ꝓuidens et libere: d Vt ſim⁹ in laudem glorie ei⁹.i. vt ꝑ nos alij laudent deū qui ꝑ predicationē noſtrā cōuer tunt̄ ad ip̄m: ideo ſubdit: e Qui ante ſperauimus in xp̄o. q2 añ credidim⁹ in ip̄m. f In quo. Hic cō ſequēter ponit dona epheſijs ſpecialit̄ data: ⁊ diuidit̄ i duas: q2 primo ponit corꝫ vocationē: ſecundo inſurgit ex hoc ad gr̄arū actionem: ibi. Propterea. Circa primū dicit: f In quo.i.ꝑ quē.ſ.xp̄m g Et vos cū au. verbū veritatis.a nobis: h Euāgeliū ſalutis veſtre q2 annūciat ſalutē audiētibus ⁊ dat credētibus: ideo ſubdit̄: i In quo ⁊ credentes ſignati eſtis. lumine gratie deformatā imaginē reformāte: k Spū pro miſſionis ſcō. q2 ſpūſſanct⁹ habitat in credētib⁹ ꝑ gra tiā ⁊ dicit̄ ſpūs ꝓmiſſiōis: q2 veracit̄ ꝓmittit vitā bea tam: ideo ſubdit: l Qui ē pignus hereditatis nr̄e. de rōne pignoris eſt ꝙ ſit rei nō habite in p̄nti ⁊ eiuſdē valoris cū ip̄a: ⁊ ſic eſt in ꝓpoſito: qm̄ ſi nō habet̄ actu hereditas eterna q̄ cōſiſtit in viſione ⁊ fruitiōe beata: tn̄ ſpūſſanct⁹ habitus in p̄nti per gratiā a fidelibus eſt eiuſdē bonitatis in numero cū beatitudine obiectiua. m In redemptionē acquiſitiōis.i. vt redempti acq̄ rēt vitā beatā inamiſſibilē. n In laudē glorie ip̄i⁹ nam ibi eſt laus ꝯtinua: pſ.lxxxiij. Beati q̄ habitāt in domo tua dn̄e: in ſecula ſeculorꝫ lau.te. o Propterea Hic ꝯñter aplus tanq̄ pr̄ bonus gr̄as agit deo de ꝓfe ctu epheſiorꝫ.d. Propterea ⁊ ego audiēs fidem veſtrā ſincerā ſine admixtione alicui⁹ erroris aut legalis ob ſeruatiōis. p Et dilectionē. veſtrā. q In oēs ſanctos.i.opa vr̄e charitat̄ erga oēs fideles: r Nō ceſſo gr̄as agēs ꝓ vobis. de bonis p̄teritis: s Me moriā vr̄i faciēs in orōnibus meis. deprecās vt magꝭ ꝓficiatis in futuro: t Vt deus dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i. ſ̄m humanitatē in qua eſt ſubiect⁹ deo pr̄i. v Det vo bis ſpm̄ ſapiētie ⁊c.i. augmentū in cognitiōe diuinorꝫ ⁊ omniū ad ſalutem expedientiū: x Vt ſciatis q̄ ſit

[p] qd̄ ꝓpoſuit [q] in eo [r] diſpenſatiōe plenitudinis tēporꝫ [s] inſtaurare [t] oia [q] in xp̄o q̄ in celis [x] ⁊ q̄ in t̄ra ſunt i ip̄o. [y] In quo etiā nos ſorte [z] vocati ſum⁹: [a] p̄deſtinati [b] ſ̄m ꝓpoſitū ei⁹ [c] qui opat̄ oia ſ̄m cōſiliū volūtatis ſue: [d] vt ſim⁹ i laudē gl'ie ei⁹ [e] q̄ añ ſperauim⁹ i xp̄o. [f] In quo [g] ⁊ vos cū audiſſetis verbū veritatis [h] euāgeliū ſalutis vr̄e: [i] i quo ⁊ credētes ſignati eſtis [k] ſpū ꝓmiſſiōis ſcō: [l] q̄ eſt pignus hereditat̄ nr̄e [m] in redēptionē acq̄ſitōis [n] in laudē gl'ie ip̄i⁹. [o] Propt̄ea ⁊ ego audiēs fidē veſtrā q̄ eſt in xp̄o ieſu: [p] ⁊ dilectiōe [q] in oēs ſcōs [r] nō ceſſo gr̄as agens pro vobis [s] memoriā vr̄i faciēs i orōnibus meis: [t] vt de⁹ dn̄i nr̄i ieſu xp̄i pr̄ gl'ie [v] det vobis ſpm̄ ſapiētie ⁊ reuelatiōis i agnitionē ei⁹ illumiātos oclos cordis vr̄i [x] vt ſciatis que ſit ſpes vocatiōis ei⁹: [y] ⁊ q̄ diuitie gl'ie hereditat̄ ei⁹ i ſanctis: [a] ⁊ q̄ ſit ſupeminēs magnitudo v̄tutis ei⁹ in nos: q̄ credim⁹ ſ̄m opationē potentie v̄tutis ei⁹ quā opat⁹ eſt i xp̄o: ſuſcitās illū a mortuis: ⁊ cōſtituēs ad dexterā ſuā in celeſtib⁹ ſupra omnē ꝓncipatū ⁊ ꝑtātem ⁊ v̄tutē ⁊ dn̄ationē [b] ⁊ om̄e nomē qd̄ nomiat̄ nō ſolū in hoc ſeculo ſed etiā in futuro: [c] et oia ſubiecit ſub pedib⁹ ei⁹. [d] Et ip̄m dedit caput ſupra oēm eccleſiā [e] que eſt corp⁹ ip̄ius [f] et plenitudo eius [g] qui oia in omnibus adimpletur.

ſpes vocatiōis vr̄e.i.res ſperata ad quā vocant̄ credētes: q̄ quāto plus cognoſcit̄: tanto plus deſiderat̄: y Et q̄ diuitie glorie hereditatis.i. hereditatis glorioſe: nā ibi nihil deficit: a Et que ſit ſupe.magni. v̄tutis eius i nos idest ad nos p̄miandū: eſt.n. infinita: ⁊ ſic ſupeminet omi qd̄ de ea p̄ōt cogitari qd̄ declarat vlteri⁹ ꝑ glorificationē hominis xp̄i.d. Scd̄m opationes ⁊c. ⁊ p̄rio exprimit ei⁹ ſuſcitationē.d. Suſcitās illū. ſecūdo ad ei⁹ exaltationē ad patr̄ dexterā.d. Et cōſtituens ⁊c. ⁊ exprimit q̄tuor choros angelorꝫ: cū hoc denotās tres ordines ſiue Hierarchias eorūdem.ſ. inferiores: medios: ⁊ ſupiores. de inferiori hierarchia vnum cuꝫ dicit̄: Supra oēm principatū. ⁊ tres de media hierarchia: ⁊ ꝑ hoc hr̄ ꝙ ſit eleuat⁹ ſuper duos ordines inferiores: b Et om̄e nomē. ꝑ hoc oſtēdit̄ ꝙ ſit eleuatus ſup oēs ordines ſupme hierarchie. deitas.n. proprie nō eſt nomiabilis a q̄cūq3 creatura: q2 eſt incōprehēſibilis ab ea: ſic aūt aliq̄d nomiat̄ ꝓut ab intellectu apprehēdit̄.j. Perihermenias: Noia ſunt note earū paſſionuꝫ q̄ ſunt in anima. ꝓpter qd̄ dicit̄.xxij. ꝓpoſitiōe de cauſis: ꝙ cauſa prima eſt ſup om̄e nomē quo nomiat̄. c Et oia ſubiecit ſub pedibus ei⁹. vnde dixit Math. vlti. poſt ſuā reſurrectionē: Data ē mihi ois poteſtas in celo ⁊ in terra. d Et ip̄m dedit caput ſup oēm eccleſiā. militantē ⁊ triūphantē. e Que eſt corp⁹ ip̄i⁹ ſcꝫ myſticū. f Et plenitudo ei⁹.ſ.corꝑis myſtici xp̄i. g Qui omnia ⁊c. iungat̄ ſic l'ra: Plenitudo eius adimplet̄.i. ꝑficit̄ ſup. ꝑ eum: Qui omnia in omibus.i. ꝑ chriſtū qui ꝑ virtutē ſue deitatis oia bona in omibus opat̄.

In capi. primo vbi dicit̄ in poſtilla: Deitas enim ꝓprie nō eſt nomiabilis a quacūq3 creatura.

Additio.

Licet deitas ſit incōprehenſibilis a creatura: eſt tamen nominabilis a creatura: alioquin nō verificarent̄ multa de deo dicta: cum dicit̄ Exo.xv. de deo omnipotens eſt nomen eius: et Exo.iij. de nomine tetragrāmaton domin⁹ moyſi dicit: Hoc eſt nomē meū ineternum. doctores eñi ſancti aliqua nomia de deo dicta dicūt ſ̄m ꝓprietatem intelligi. vnde Ambro. in.ij. de trinitate. Sunt quedā nomina que euidenter ꝓprietatem deitatis oſtendūt: ⁊ quedaꝫ que ꝑſpicue diuine maieſtatis exprimūt veritatem. hec ille: Et hoc aūt ꝙ aliquid nomiat̄ ꝓut ab intellectu apprehendit̄: ꝓut allegat̄ a pho.j. Perher. nō habet̄ ꝙ deitas non ſit nomiabilis ſed cognomiabilis prout ab intellectu apprehendit̄ vel prout a deo reuelatur in ſacris ſcripturis. ſimiliter ꝑ hoc ꝙ dicit auctor de cauſis ꝙ prima cauſa eſt ſup omne nomen quo nominat̄: nō excludit̄ quin prima cauſa nominet̄: ſed aſſerit ꝙ nomē prime cauſe excedit aliud omne nomen. Et de iſta materia tractat̄ in additiōe ſup Exo.iij. caplo: ⁊ ſpecialiter in ſecūdo tercio ⁊ quarto articulis: vide ibi.

In capitulo primo ad ephesios vbi poſtillator dicit deum ꝓprio nomine adequate ſignificante ipſm innominabilē: Burgeñ. inſtat cū nomie tetragrāmaton: et cetera q̄ circa .iij. caplm Exodi ſomniauerat: que vide ibi ptractari. Replica.

Capitulū .ij.

estis ſaluati per fidem .ſ. chriſti: et non ꝑ legem moyſi:
b Et hoc nō ex vobis. q2 ꝓncipiū credēdi et oīs opis meritorij ē a deo: videntiū .n. miraculū et audiētiū eundem ſermonē: vnꝰ credit' motꝰ a deo: alter vō nō: ideo dicit ſaluator Jo. vj. Nemo pōt venire ad me: niſi pr̄ q̄ miſit me traxerit eū.
c Ut neq̄s glorieť .ſ. ꝓprijs meritis.
d Ipſius eñ ſumꝰ factura .i. eſſe nature.
e Creati i xp̄o ieſu .in eſſe gre.
f In opibꝰ bonis. idest ad bona opa faciēda.
g Que ꝑpara uit deus .i. diſpoſuit:
h Ut in illis ambulemꝰ de ꝟtute i ꝟtutē ad beatitudinē cōſequēdam.
i Propter qd̄. Hic poniť ſecūda ꝯpatio q̄ eſt extraneitatꝭ ad intraneitatē: et ꝑmo poniť hec ꝯpatio: ſecūdo inferť intēta cōcluſio ibi. Ergo iā nō eſtis. Circa ꝑmū ſciēdū q̄ gentiles dicebātur extranei triplici rōne .ſ. q2 a deo erāt ſepati ꝑ idolatriā et per conſequēs ſecūdo a populo iſrael q̄ntum ad communicationē: qui erat cultor vniꝰ dei: et tercio a ſpe ꝓmiſſionum abrae factarū et ſemini eius. per vocationē autem ad fidem chriſti ſunt iſtis tribus incorporati: et hoc eſt qd̄ dicit apoſtolus:

Et vos cū eſſetis. hic ꝯñter apoſtolꝰ inducit ephe. ad grarū actiōē cōpatiue. oppoſita ei iuxta ſe poſita magis eluceſcūt. ꝓpť qd̄ aplus ꝯpat dignitatem ſtatꝰ ad quē epheſi ſunt vocati ad vilitatē ſtatus vñ ſunt vocati vt ex huiꝰ ꝯſideratione feruentiꝰ inſurgāt ad gratias agendū deo: et diuidiť i duas partes ꝭm duas ꝯpationes: ſecūda poniť ibi: Propter qd̄ ꝛc. ꝑma aūt ꝯpatio ē mortis et vite: q2 ꝑus fuerāt in ſtatu mortis culpe: et diſpoſiti ad mortē gehenne et vocati erāt ad vitā gr̄e: q̄ diſponit ad vitam glie: et deducit apoſtolꝰ ſatis diffuſe. di.
a Et vos cū eſſetis mortui. per culpā.
b Delictis. q̄ntū ad peccata omiſſionis.
c Et peccatis veſtris. q̄ntum ad peccata cōmiſſionis.
d In quibꝰ aliqñ ambulaſtis. ꝓcedēdo de peccato in peccatū.
e Scdm ſeculū .i. cōſuetudinē.
f Mūdi hꝰ .i. peccatoꝝ huiꝰ mūdi: ſicut Jo. j. Mūdus eū nō cognouit.
g Scdm ꝓncipem ptātis aeris huiꝰ .i. ꝭm voluntatē ꝓncipis demonū in hoc aere caliginoſo habitantiū.
h Spūs q̄ nūc opať in filios diffidētie: q. d. princeps ipe eſt ſpūs ſup. malignus: Qui nūc opať .i. facit volūtatē ſuā in illis qui nō ponūt fiduciā ſuā in celeſtibus bonis ſed tm̄ in ťrenis:
i In quibꝰ .i. inť quos
k Et nos oēs aliqñ ꝯuer. ſu. in deſi. car. nr̄e. ea ſequēdo: et licꝫ aplus eſſet ꝟgo vt dictū eſt .ſ. j. Cor. vij. ca. tñ iūgit ſe cū eis vt meliꝰ recipianť ꝟba ſua: et q2 añ ꝯuerſionē ſecutus eſt aliqua carnis deſideria: iō dicit:
l Faciētes volūtatē carnis. in peccatis carnalibꝰ.
m Et cogitationū. in peccatis ſpūalibꝰ.
n Et eramꝰ nā filij ire .i. nati i peccato originali: qd̄ diciť peccatū nāle in q̄ntū ꝯtrahiť a parentibꝰ ex corruptiōe nature. Cōſequēter oñdit grām vocātis dei. d.
o Deus aūt qui diues eſt .i. copioſus
p In miſericordia. q2 ꝓpriū eius eſt miſereri et parcere.
q Propť nimiā charitatē ſuā. et nō ꝓpter merita noſtra
r Cū eſſemꝰ mortui peccatis. mō ꝑdicto.
s Cōuiuificauit nos in xp̄o. nos ſibi ꝑ fidē formatā incorpando.
t Cuiꝰ gr̄a eſtis ſaluati .ſ. in ſpe.
v Et cōreſuſcitauit ſil' in ſpe: q2 reſurrectio xp̄i eſt cā nr̄e reſurrectiōis future
x Et cōſedere fecit. in ſpe que eſt certa expectatio future beatitudinis.
y Ut oñderet in ſeculis ſupueniētibꝰ .i. curriculis annoꝝ vſq3 ad iudiciū.
z Abūdantes diuitias ꝛc. hec eñ oīa fuerūt oſtēſa in xp̄i reſurrectiōe: q̄ fuit argumētis multis declarata: Act. j. In multis argumētis apparēs eis. et eius aſcēſione oculis etiā corpalibꝰ aſpecta. et hec oīa iterū fuerūt declarata ꝑ aploꝝ doctrinā apertis miraculis cōfirmatam: ideo ſubdit:
a Gratia .n.

Et vos cū eſſetis [a] mortui [b] delictis [c] et pctīs vr̄is [d] in q̄bus aliqñ ambulaſtis [e] ꝭm ſeculū [f] mūdi huius [g] ꝭm principē ptātis aeris huiꝰ: [h] ſpūs q̄ nūc opať in filios diffidentie: [i] in q̄bus [k] et nos oēs aliqñ cōuerſati ſumus i deſiderijs carnis nr̄e [l] faciētes voluntatē carnis [m] et cogitationū: [n] et eramꝰ nā filij ire ſic et ceteri. [o] Deꝰ aūt q̄ diues eſt [p] in miſericordia [q] ꝓpter nimiā charitatē ſuā qua dilexit nos: [r] et cū eſſemꝰ mortui pctīs [s] ꝯuiuificauit nos i xp̄o: [t] cuiꝰ gr̄a eſtis ſaluati: [v] et ꝯreſuſcitauit [x] et ꝯſedere fecit i celeſtibꝰ i xp̄o ieſu: [y] vt oñderet i ſeculis ſupueniētibꝰ [z] abūdantes diuitias gr̄e ſue i bonitate ſup nos in xp̄o ihū. [a] Gr̄a .n. eſtis ſaluati ꝑ fidē: [b] et h̄ nō ex vobiſ. Dei .n. donū ē: nō ex opibꝰ: [c] vt neq̄s glieť. [d] Ipiꝰ eñ ſumꝰ factura: [e] creati in xp̄o ihū [f] in opibꝰ bonis: [g] q̄ ꝑpparauit deꝰ [h] vt i illis ambulemꝰ. [i] Propť quod memores eſtote [k] q2 aliqñ vos q̄ gētes [l] eratis i carne [m] q̄ dicebamini ꝑputiū [n] ab ea q̄ diciť circūciſio i carne manufacta: [o] q̄ eratis illo i tpe ſine xp̄o [p] alienati a ꝯuerſatione iſrl': [q] et hoſpites teſtamētoꝝ promiſſiōis ſpē nō habētes: [r] et ſine deo i hoc mūdo. [s] Nūc autē in xp̄o ieſu [t] vos qui aliquādo eratis longe: [v] facti eſtis prope in ſanguine xp̄i. [x] Ipe eñ eſt pax nr̄a [y] q̄ fecit vtraq3 vnū: [z] et mediū parietem macerie ſoluēs [a] inimicitias [b] in carne ſua: [c] legē mā-

memores eſtote. tanq3 grati de beneficijs dei.
k Q2 aliquādo vos qui gentes. idest gentiles.
l Eratis in carne .i. carnaliter viuentes:
m Qui dicebamini preputiū. idest incircūciſi.
n Ab ea que dicitur circunciſio ꝛc. idest diſtincti et ſepati a populo iudaico circūciſo.
o Qui eratis illo in tempore ſine xp̄o .i. ſine fide chriſti: non ſic autē iudei: q2 eadem fides fuit patrū ve. teſt. que et noui: differens tamē ꝭm implicitū et explicitum.
p Alienati a cōuerſatione iſrael. inhibitum eñ erat populo iſrael cōtrahere cum gentibꝰ amicitias et cōnubia.
q Et hoſpites teſtamentoꝝ idest aduene teſtamēti et extranei a teſtamēto nouo et veteri.
r Et ſine deo .ſ. vero: nam erāt idolatrie dediti.
s Nūc aūt in chriſto ieſu .i. ꝑ chriſtū ieſum.
t Vos qui aliqñ eratis longe. a ſalute dicta triplici rōne.
v Facti eſtis ꝓpe in ſanguie chriſti .i. ꝑ paſſionē ipſius cuiꝰ efficacia in ſacro baptiſmi vobis eſt plenarie cōicata.
x Ipe eñ eſt pax nr̄a .ſ. effectiue.
y Qui fecit vtraq3 vnū. ex iudeis et gētilibus faciēs vnū populū chriſtianū.
z Et medium parietē macerie ſoluens .i. huius vnitatis obſtaculū remouēs: q2 remouit a gentilibus idolatriā quā abhorrebāt iudei et a iudeis circūciſionem quā deteſtabātur gentiles.
a Inimicitias. quaſi diceret: ꝑ hoc abſtulit inimicitias q̄ erāt inter gentiles et iudeos.
b In carne ſua. idest ꝑ immolationē ſue carnis i cruce: ꝑ quā deſtructa ē idolatria et ceſſauerūt legalia.
c Legē mādatoꝝ .i. legē moſaicā q̄ntū ad mādata ceremōialia et iudicialia

d Decretis.ſ.euāgelicis. e Euacuās. remouēdo onus ceremonialiū ꝛ tempando rigorem iudicialiū. f Ut duos.ſ.ꝑplos gētiles ꝛ iudeos. g Cōdat in ſemetipo.i.ſibi incorporet ꝑ fidem formatā. h In vnū nouū hoiem.i. in vnū nouū ꝑplm: ꝑticipatiōe eīm vni⁹ ſpeciei plures homines ſūt vn⁹ hō: ꝛ eodez mō gētiles ꝛ iudei ꝑticipatōne vni⁹ noue legis dicunt̃ hic vn⁹ nouus homo.
i Faciēs pacē modo ꝑdicto.
k Ut recōciliet ꝛ ingat̃ ſic lr̃a:
k Ut recōciliet ambos deo. ſcilicet patri.
l In vno corpore.ſuo myſtico: m Per crucē iterficiēs inimicitias.que erāt int̃ deum ꝛ genus humanū n In ſemetipo .i.in ꝓpria paſſione: o Et veniēs.de morte ad vitā i ſua reſurrectione.
p Euāgelizauit vobis.i.euāgelizare ꝓcepit dicēs: Math. vlti. Euntes ꝫ docete oēs gentes baptizātes eos ꝛ cetera.

datoꝝ [d] decretiſ [e] euacuās [f] vt duos [g] cōdat in ſemetipo [h] in vnū nouū hoiem [i] faciēs pacez: [k] vt recōciliet ambos [l] in vno corpe deo [m] ꝑ crucē interficiēs inimicitias [n] in ſemet ipo: [o] ꝛ veniēs [p] euāgelizauit pacē vob [q] q̄ lōge fuiſtis: [r] et pacez his q̄ ꝓpe: [s] qm̄ ꝑ ipm [t] habem⁹ acceſſum ambo [v] in vno ſpū [x] ad prem. [y] Ergo iā nō eſtis hoſpites ꝛ aduene: [z] ſʒ eſtis ciues ſcōꝝ: [a] ꝛ domeſtici dei: [b] ſupedificati [c] ſuper fundamētū apl'oꝝ et ꝓphetarū [d] ipo ſummo angulari lapide xp̄o ihu: [e] in q̄ oīs edificatio cōſtructa [f] creſcit [g] in templū ſcm̄ i dn̄o. [h] In quo et vos coedificami in habitaculū dei [i] in ſpiritu ſcō.

Huius rei grā .iij.
[a] Ego paul⁹ vinct⁹ [c] xp̄i

q Qui longe fuiſtis.vt.ſ̄.dictū eſt: r Et pacē his q̄ ꝓpe.ſ.iudeis:qm̄ lex erat diſpoſitio ad xp̄m: vt dictū eſt ſupra in ep̄la ad Gal. s Qm̄ ꝑ ipm.ſ.chriſtum. t Habem⁹ acceſſuz ambo.ſ.iudei ꝛ gētiles: v In vno ſpū.ſ.charitatis x Ad patrē.omniū noſtrū. y Ergo. Hic infert̃ intēta cōcluſio.ſ.de receptiōe gētiliū ad ꝯſortiū dei ꝛ ſcōꝝ:cū dicit̃. Ergo iā nō eſtis ho. ꝛ aduene.a deo ꝛ ſanctis ei⁹. z Sed eſtiſ ciues ſcōꝝ .i.de nūero coꝝ. a Et domeſtici dei.i.i eccl'ia recepti. b Supedificati.i.inſtructi. c Sup funda.apl'oꝝ ꝛ ꝓphaꝝ.i.ſup doctrinā no.ac ve.te. Supedificati in quā d Ipo ſummo an.la.xp̄o ihu. In edificatiōe.n.templi ſalomonis vt dicit̃ fuit quidaz lapis q̄ pluries fuit reiectus ab edificantibus:eo q̄ nō ꝯueniebat loco cui applicabat̃: finaliter optime ſedit i ſummitate edificij in angulo duos parietes in vnā eccleſiā coniūgente:et fuit figura xp̄i iudeos ꝛ gētiles tanq̄ȝ duos parietes in vnā eccleſiā ꝯiūgentis: vn̄ dicit̃ pſ.cxvij. Lapidē quē reprobauerūt edificātes:hic factus eſt in caput angu. A dn̄o factū eſt ꝛc. ꝛ iſtā eandē figuraȝ ponit aplus. vt dictū eſt: e In quo omnis edificatio ꝯſtructa. tāȝ ex iudeis q̄ȝ ex gētilib⁹ f Creſcit. ꝑ augmentū virtutū. g In templū ſcm̄.i. quouſq̄ȝ ſit templū dn̄i ſcm̄: h In quo ꝛ vos coedificamini.cū alijs fidelibus. i In ſpūſancto.i.ipo opante ſine quo nulluȝ opus eſt acceptū deo.

In ca.ij.vbi dicit̃ in poſtilla: In vnū nouū hoiem.

Hoc qd̄ dicit̃: In vnū nouū hoiem Additio. videt̃ referēdū ad xp̄m: qui eſt ꝓprie nouus homo:q2 ipe ſolus deus et homo: vel ſm̄ gloſam: In nouū hominē dico.i.in ſe ſolo a quo ꝛ nō aliūde eſt nouitas ꝛc.

Capitulū iij.

Huius rei grā ego. Hic ꝯñter aplus ꝑ ephesijs orat̃ deuote vt magis in bono ꝓficiat: ꝛ diuidit̃ i duas ptes:q2 ꝑmo ſe diſpoſitū ad orandū oñdit:ſecūdo orōnem effundit:ibi. Propt̃ qd̄. Primū oñdit ex tribus: ſcʒ ex ſufficiētia:obligatiōe:ꝛ ꝯfidētia: ꝛ ſm̄ hoc diuidit̃ i tres ptes: ſecūda ibi: Mihi omniū. tercia ibi: In quo habem⁹. Circa primū oſtēdit ſe ſufficientē ꝑ hoc q̄ ipſe ꝛ alij apl'i fuerunt p̄ ceteris diuinit⁹ illuminati:et ꝑ ꝯñs cognouerunt cām debitam ꝛ tp̄us et modū orādi. primo ergo ꝯtinuat ſe ꝑdictis.d. a Hui⁹ rei grā.i.ꝓpter hāc rem imediate ꝑdictā.ſ.vt coedificemini in habitaculuȝ dei. b Ego Paulus vinct⁹.in carcere rome.. c Xp̄i ihu.i.pro chriſto ieſu. d Pro vobis gētibus.ꝓpter hoc.n. erat rome vinct⁹: q2 ꝑdicauerat chriſtū ieſum gētilib⁹. e Si tn̄ audiſtis .i.intelleriſtis. f Diſpēſa.grē dei .i. grē apl'at⁹ mihi a deo conceſſe. g Qm̄ ſm̄ reuel. di.notū fa. ē mihi ſacr̄m.i. ſacrum ſecretū redēptiōis facte ꝑ xp̄m: h Sicut ſupra ſcripſi in breui.j.ca.ep̄le hui⁹ vbi dicit: Ut nobis notū faceret ſacramentū ꝛc. i Prout poteſtis le. intelligere ꝛc.q.d. lʒ ſit breuit̃ dictū:tn̄ ꝑ illud poteſtis intelligē. k Prudētiā meā i mi.xp̄i.i. ſcientiā meā ad ꝓſequēdū miſteriū apl'at⁹ mei i ꝑdicatiōe euāgelij xp̄i gētilib⁹. l Qd̄ alijs ge.nō eſt agnitū ꝛc.i.an̄ tp̄us aploꝝ non fuit explicite cognitū:niſi forte aliq̄b⁹ paucis ꝓphetis ve.te.q̄ tn̄ nō cognouerūt ita clare ſicut apl'i ꝛ ꝓphe noui teſtamēti: q̄ gētiles ꝑ xp̄m eēnt ſaluādi:ſicut ꝛ iudei quib⁹ erat ꝓmiſſus:vn̄ ꝛ Act.x.dicit̃: q̄ ſpūſancto deſcēdente in ſigno viſibili ſup corneliū ꝛ alios gētiles q̄ erāt cū eo admirati ſūt iudei q̄ venerāt cū petro:de hoc q̄ grā ſpūſancti cōicabat̃ gentib⁹ ſicut ꝛ ipſis:ıō ſubdit̃: m Eſſe gētes coheredes.ſ. hereditatis eterne:ſicut ꝛ iudei credētes. n Et ꝯcorpales.i.ꝯſiliter incorpati xp̄o: o Et cōpti. promiſſionis abrae facte. p In xp̄o ihu.ſ.implete. q Per euāgeliū.i.ꝑ receptiōȝ euāgelice doctrine ꝑticipāt dc̄ā bona gētiles. r Cui⁹.ſ.euāgelij. s Fact⁹ ſuȝ ego miſter .i.ꝑdicator. t Scd̄m do.grē dei ꝛc.ꝛ nō ſm̄ ꝓpriū ſenſum: v Scd̄m ope. ꝟtutis ei⁹.in miraculis q̄b⁹ aplica doctrina ꝯfirmabat̃:mar.vlti. Illi aūt ꝓfecti ꝑdicauerūt vbiq̄ȝ dn̄o coopante ꝛ ſmonē ꝯfirmāte ſequētib⁹ ſignis: ideo dr̄: x Mihi.n. Poſtq̄ȝ oñdit ſe ſufficientē ad orādū ꝑ ephesijs:hic ꝯñter oñdit ſe ad hoc obligatum:q2 erat apl's ꝛ pr̄ coꝝ ſpūalis:ꝛ ideo obligat⁹ tenebat̃ filijs in ꝓuiſione ſpūaliū bonoꝝ: ſicut pr̄ carnalis ꝓuidere tenet̃ i tpalib⁹ bonis:ıō dicit: x Mihi.n. oīm ſcōꝝ.ſ. apl'oꝝ. y Minimo. hoc dixit ex humilitate: ꝛ q2 ꝓſecutus fuit eccleſiā:nō alij: z Data ē grā hec.apl'atus. a In gentib⁹ euā.inueſti.diuitias xp̄i.q2 nō poſſunt ab hominibus ꝑfecte ꝛ exquiſite cognoſci. b Et illuminare oēs.

ieſu [d] ꝑ vobis gentib⁹: [e] ſi tn̄ audiſtis [f] diſpenſationē grē dei que data ē mihi i vobis [g] qm̄ ſm̄ reuelationē notum mihi factuȝ eſt ſacr̄m [h] ſicut ſupra ſcripſi in breui: [i] ꝓut poteſtis legētes intelligere [k] prudentiā meā in miniſterio chriſti: [l] quod alijs generationib⁹ non eſt agnitum filijs hoīm: ſicuti nūc reuelatū eſt ſanctis apl'is eius ꝛ ꝓphis in ſpū: [m] eſſe gētes coheredes [n] ꝛ cōcorpales [o] ꝛ cōꝑticipes ꝓmiſſiōis [p] in xp̄o ieſu [q] ꝑ euāgeliuȝ [r] cui⁹ [s] fact⁹ ſuȝ ego miniſter [t] ſm̄ donum grē dei q̄ data eſt mihi [v] ſm̄ opationē virtutis ei⁹. [x] Mihi em̄ oīm ſcōꝝ [y] mīmo [z] data eſt gratia hec [a] in gentib⁹ euāgelizare inueſtigabiles diuitias chriſti: [b] ꝛ illūinare

ꝑ p̄dicationē meā: a Que ſit diſpenſatio ſacri.i.redē-
ptiōis p xp̄m facte q̄ diſpenſabilis ē gētilib⁹ ſicut ⁊ iudeis
b Abſcōditi a ſeculis in deo.nā hec diſpēſatio nō fuit re
uelata añ niſi valde pauc⁊ ⁊ obſcure vt p̄dictū ē: c Ut
innoteſcat p̄nci.⁊ ptātib⁹ ⁊c.q.d.nō ſolū homib⁹ fuit ab-

t Corroborari p ſpm̄ eius in interiori homie.licʒ.n.in
martyribus caro q̄ dr̄ hō exterior laceraẗ: mens tñ q̄
dr̄ hō exterior fortificaẗ. v Chriſtū.Hic ſecūdo pe-
tit ephesijs augmētū noticie: ⁊ reſumaẗ illō qd̄ p̄diciẗ:
Ut det vob xp̄m ha.ꝑ fidē i cor.vr̄is. nō ſolū firmit ad-

ſcōditū xp̄i myſte
riū ⁊ maxime de vo
catiōe gentiū: ſed
angeli ſancti non
cognouerīt ad ple-
nū: donec p̄dican-
tib⁹ aplis fuit im-
pletū: qr ante ha-
buerūt tm̄ ſimpli-
cē noticiā que pōt
dici abſtractiua in
q̄ātum eſt rei nō p̄-
ſentis: ſed qñ fuit
impletū habuerūt
noticiā experimēta-
lē ſiue intuitiuā: ſi-
cut aſtrologus per
motū celi certitu-
dinaliẗ cognoſcit
eclipſiʒ futurā: tñ
adhuc pfectius co
gnoſcit qñ videt
eam actu exiſtem.
d Per eccleſiam
.i.ꝑ aploꝝ p̄dica-
tionē: tñ li Per nō
importat cauſali-
tatē: ſic intelligē-
do q̄ apli docuerit

omes[a] q̄ ſit diſpēſatio ſacra-
menti[b] abſcōditi a ſeculis i
deo qui oīa creauit[c] vt inno
teſcat p̄ncipib⁹ ⁊ ptātib⁹ in
celeſtibus[d] ꝑ eccleſiā[e] multi
formis ſapiētia dei:[f] ſm̄ pre
finitionē ſeculoꝝ[g] quā fecit
in xp̄o ieſu dn̄o noſtro:[h] in q̄
[i] habem⁹ fiduciā ⁊ acceſſum
[k] in cōfidentia ꝑ fideʒ eius.
[l] Proptẽ qd̄[m] peto ne deficia
tis in tribulatiōib⁹ meis[n] ꝑ
vobis:[o] que ē gloria veſtra.
[p] Hui⁹ rei grã[q] flecto genua
mea ad patrem dn̄i nr̄i ieſu
xp̄i:[r] ex q̄ ois p̄nitas i celis
⁊ in terra nomiaẗ:[s] vt det vo
bis ſm̄ diuitias glīe ſue vir

tutē[t] corroborari ꝑ ſpm̄ ei⁹
in interiori homie[v] xp̄m ha
bitare ꝑ fidē in cordib⁹ vr̄is
[x] in charitate radicati[y] ⁊ fū-
dati:[z] vt poſſitis ꝯphende-
re cū omib⁹ ſanctis[a] que ſit
latitudo[b] ⁊ lōgitudo[c] ⁊ ſub-
limitas[d] ⁊ pfundum.[e] Scire
etiā[f] ſupeminētē ſciētie cha
ritatē xp̄i:[g] vt impleamī in
omnē plenitudinē dei.[h] Ei
autē qui potēs eſt oīa face-
re ſuperabūdanter q̄ peti-
m⁹ aut intelligim⁹[i] ſm̄ vir-
tutē[k] que opatur in nobis:
[l] ipī i gloria[m] in eccleſia et in
xp̄o ieſu[n] in omnes genera-
tiōes ſeculi ſeculoꝝ: amen.

hēredo eis q̄ ſūt
fidei: ſed etiam
pleni⁹ ⁊ clarius
ea q̄ ptinent ad
articulos fidei
cognoſcendo.
x In charita
te.Hic tercio pe
tit eis augmen-
tū charitatis et
ꝑ ꝯſequēs alio-
rū donoꝝ q̄ cha
ritati cōnectūẗ:
iō dicit: In cha-
ritate radicati:
q.d. hoc peto a
do vt ſitis firmiẗ
i charitate radi-
cati: ad moduʒ
arboris q̄ nō po
teſt euelli.
y Et fundati.
ad ſilitudinē ſta
bilis edificij.
z Ut poſſitis
ꝯphēdere.nō
ſolū ſpeculatiue
ſ; etiā practice.
a Que ſit lati

angelos de xp̄i myſterijs: ſed ecōuerſo angeli docuerunt
eos: ꝑ quos diuine reuelatōnes deferunẗ ad homies: ſed
ſic eſt intelligendū: q̄ aplis p̄dicantib⁹ viderūt actu ꝯuer
ſionē gentiū ad fidē: quā ante ſic nō viderant intuitie. ſic
autē nō eſt de deo cui⁹ intuitus ab eterno ferẗ ſup p̄ntias
rerū: eo q̄ ei⁹ cognitio menſuraẗ eternitate q̄ complectiẗ
oīe tp̄us. e Multiformis ſapi.dei.licʒ ſit vnica ⁊ ſim-
pliciſſima i deo: tñ ē in effectib⁹ multiformis: dr̄ etiā mlti-
formis ꝓpter multa myſteria i xp̄o adimpleta: iō ſubdiẗ
f Scdm̄ p̄fini.ſeculoꝝ.i.eternā diſpōneʒ tp̄e plenitudinis
adimpletā. g Quā fecit in xp̄o.i.adimpleuit in ipo:
h In quo.Hic oſtēdit ſe diſpoſitū ad orandū ex ꝯfiden
tia: nullus eñ orat niſi aliqualiter exaudiri ꝯfidat: hēbat
aūt aplus hanc cōfidentiā obtinēdi ꝑ mediatorē dei ⁊ ho-
minū ihm xp̄m: ideo dicit: h In quo.i.ꝑ queʒ.ſ.ihm
xp̄m. i Habem⁹ ꝯfidentiā ⁊ acceſſum.ad deū p̄rem:
k In ꝯfidentia ꝑ fidē ei⁹.vere eñ credentes in xp̄m ex-
audiunẗ ꝑ ipm: vñ dicit Jo.xv.Qdcūq; petieritis patrē
in nomie meo dabis vobis. l Propter qd̄.Diſpenſa-
tione p̄miſſa hic ꝯnter aplus p̄mo ad orandū ꝑ ephesijs
accedit: ⁊ ſecūdo deo totū attribuit ibi.Ei aūt.Circa p̄mū
in oṙone ſua p̄io petit dari ephesijs a deo robur patientie
in aduerſis.d. l Propter qd̄.i.ꝓpter ꝯfidentiā quam
habeo de xp̄o. m Peto ne defi.in tribu.meis.i.ne ter-
riti ꝓpter tribulatiōes meas a bono deficiatis. n Pro
vobis.i.quas ſuſtineo eo q̄ p̄dicaui vobis: ⁊ vt exemplū
patiētie dem vobis. o Que eſt glīa veſtra.ſi in tribula
tiōibus nō deficiatis. p Hui⁹ rei grã.ſ.vt nō deficia-
tis in tribulatiōibus. q Flecto genua mea ad patreʒ
dn̄i.ipm deuote dep̄cando. r Ex quo ois paternitas
⁊c.nā illa paternitas eſt prima: ois eñ emanatio creatu-
re a deo ſm̄ eſſe nature ꝑ quā diciẗ pr̄ omniū generaliter
ꝑ creationē: ⁊ etiā emanatio ſm̄ eſſe grẽ ſm̄ quā diciẗ ho-
minū ⁊ angeloꝝ paẗ ꝑ adeptionē: eſt poſterior emanati-
one filij a patre ſm̄ quā dr̄ pr̄ ꝑ naturalē ⁊ eternā emana
tionē vel generationē: ꝓpter qd̄ ab ea nomiaẗ omis p̄ni-
tas q̄ eſt in celo ⁊ in terra.nā ab eo qd̄ eſt primū in aliquo
genere cetera eſſe ⁊ nomiari hn̄t: s Ut det vobis ſm̄
di.glīe ſue virtutē.ſ.patiētie in aduerſis: ideo ſubditur:

tudo.ſ. charitatis ad oēs etiā inimicos ſe extēdentis.
b Et lōgitudo.ipius: qr charitas facit patiēter expe-
ctare p̄mium in longinquū. c Et ſublimitas.qr nō
ſolū facit aſcēdere in deū: ſed etiā transformari quodā-
modo in ipm. d Et pfundū.ſ.humilitatis ⁊ cōde-
ſcenſiōis ad primuʒ. vnde paulus poſtq̄ fuit rapt⁹ ad
terciū celū ꝑ charitatē ſic ad primū deſcēdebat q̄ etiaʒ
de actu mr̄imoniali ordinabat. v. Uxori vir debitū red
dat: ⁊ ſimiliter vxor viro.j.Cor.vij. e Scire etiaʒ
⁊c.ordineẗ ſic lr̄a: Scire etiā charitatē chriſti.i.ꝑ quā
vnimur xp̄o f Supeminentē ſciētie.i.noticie quā
habemus de ipſo.vbi eñ ſcientia foris ſtat dilectio in-
trat: ꝓpter qd̄.j.Cor.xiij.diciẗ: Maior aūt hoꝝ eſt cha
ritas. g Ut impleamini in omnē plenitudinē dei.
ideſt vt impleamini donis ⁊ chariſmatib⁹ que donanẗ
a deo cū charitate. h Ei autē.Hic ꝯnter aplus at-
tribuit deo totū a quo eſt omne bonū: et patet lr̄a vſq;
ibi: i Scdm̄ virtutē.ſ.diuinā. k Que opatur
in nobis. qr v̄tus prime cauſe operaẗ in omnibus ſecū-
dis agētibus. l Ipſi gloria.i.laus m In eccle
ſia ⁊ in xp̄o ieſu.ſ.ꝯgregata n In oēs generatiōes
⁊c.i.eternaliter: qr eius glīa maxime relucet in eccleſia
triūphante: de qua diciẗ pſ.lxxxiij.Beati q̄ habitāt in
domo tua dn̄e: in ſecula ſeculoꝝ laudabūt te.

In.c.iij.vbi diciẗ in poſtil.Que ſit latitudo.ſ.cha-
ritatis. Additio.

In hoc qd̄ diciẗ: Que ſit latitudo. ſm̄ glo.non
ſolum intelligiẗ q̄ charitas de ſe vſq; ad inimi
cos extendit: ſed etiam cum hilaritate bn̄ ope-
rari: qr q̄ triſtis dat pdit qd̄ dat. In hoc qd̄ dicit: Que
ſit longitudo. intelligiẗ pſeuerādi longanimitas: vbi
quodāmodo ſtando pſeueraẗ. In hoc qd̄ diciẗ: Sub
limitas.intelligiẗ q̄ ſurſum dirigaẗ vt deus in premiū
ſpecteẗ.nā ſi bn̄ opans etiā vſq; ad inimicos ⁊ hilariẗ
tribuis. ſed oia hec ſi ꝓpter mercedē eternā non facis:
altitudinē nō habes. Per pfundū charitatis intelligiẗ
occultū dei iudiciū cauſe q̄re iſti dat et nō illi. de pfun-
do eñ iudicioꝝ dei ſunt que ſcrutari cōtemplariq; ne-
quimus: abyſſus enim eſt ⁊ pfundum.

O[a]Bſecro itaq̃ .iiij.
vos ego vinct⁹[b] in dn̄o
[c]vt digne ambuletis[d] voca-
tiōe q̄ vocati eſtis: [e]cū omi
hūilitate ꝛ māſuetudie: [g]cū
patiētia ſupportātes inui-
cem[h] in charitate. [i]Solliciti
[k]ſuare vnitatē ſpūs[l] i vīcu-
lo pac. [m]Vnū corp⁹[n] et vn⁹
ſpūs: [o]ſic vocati eſtis in vna
ſpe[p] vocatōis vr̄e[q] Vn⁹ dn̄s
[r]vna fides: [s]vnū baptiſma
[t]Vn⁹ de⁹ ꝛ pr̄ oim[v] q̄ ſup oēs
[x]ꝛ ꝑ oīa: [y]ꝛ i oīb⁹ nob. [z]Vni-
cuiq̃ aūt nr̄m [a]data eſt grā
ſcḋm meſurā donatōnis xp̄i.
[b]Propt̄ qḋ dic: [c]Aſcēdēs in
altū[d] captiuā duxit captiui
tatē: [e]dedit dona hoīb⁹. [f]Qḋ
aūt aſcēdit q̄d eſt: [g]niſi q꞉ ꝛ
deſcēdit pmū[h] in inferiores
ptes t̄re. [i]Qui deſcēdit: ipe
ē ꝛ[k] q̄ aſcēdit ſup oēs celos:
[l]vt adimpleret oīa [m]Et ipe
dedit[n] quoſdā quidē apl'os
q̄ſdā aūt ꝓphas: [o]alios vo
euāgeliſtas: [p]alios āt paſto
res[q] ꝛ doctores [r]ad cōſumma
tionē ſcōꝝ in op⁹ miniſterij
[s]in edificationē corꝑis xp̄i

Obſecro itaq̃ vos. Poſtq̃ aplus Capl'm .iiij. induxit eph. ad grāꝝ actionē ꝛ effudit pro eis orationem: hic cōſequēter informat eos in moribus: ꝛ primo generalit̄: ſecūdo q̄ntū ad aliq̄s ſtat⁹ ſpecialit̄: ibi Mulieres. poſt mediū ſequētis .c. tercio reuertit̄ ad inſtruendū cōiter: ibi. De cetero fratres. circa mediū .vj. ca. Circa primū inſtruit gn̄alr̄ primo v̄bo: ſecūdo ſaluatoris exēplo: in principio ſequētis ca. Circa primū ſciēdū q̄ humilitas eſt fundamentū ſpūalis edificij: ꝓpter qḋ primo fundamētū iſtud collocat: ſecūdo ſuperedificat: ibi. Solliciti ſeruare. Igit̄ primo inſtruit eos d̄ humilitate ꝛ q̄buſdam alijs v̄tutibus ſibi ꝯiūctis. a Obſecro itaq̃ ego vos vinctus. in carcere. b In dn̄o. i. ꝓpter dn̄m vt dictū eſt .ſ. c Vt digne ambuletis. ꝓcedendo de virtute in virtutē. d Vocatiōe q̄ vo. eſtis. ad fidem catholicā q̄ requirit vitā virtuoſam. e Cū omni hūilitate. ſ. interiori q̄ntum ad mentē: et exteriori q̄ntum ad cōuerſationē. et q̄m humilitas facit hominē reſilire in ꝓpriā paruitatē: h̄z māſuetudinē annexā que reprimit mot⁹ ire: ideo ſubdit̄: Et māſuetudine. repſſio aūt ire inducit ad patiēter tolerandū mala illata: iō ſubdit̄ g Cū patiētia ſuppor. inuicē. mutuos defectus ꝛ labores. h In charitate. ſ. chriſti ꝛ non intuitu tp̄alis cōmodi. i Solliciti. hic cōſequēter apl'us ephe. inſtruit de edificio virtutū ſup fundamētū hūilitatis collocādo: ꝛ q꞉ quāto bonū eſt cōmuni⁹ tāto diuini⁹: ideo primo eos inducit ad ſeruandā eccleſiaſticā vnitatē: ſecūdo ad habēdū morū honeſtatē: ibi Hoc ergo primo in tres: q꞉ primo facit ꝓpoſitū: ſecundo ad hoc exemplū inducit: ibi. Vnus dn̄s. tercio declarat q̄dā dictū: ibi. Vnicuiq̃. Circa primū dicit: i Solliciti. ſup. ſitis. k Seruare vnitatē ſpūs. i. vnitatē eccleſie quā facit ſpūſſanct⁹: ꝛ ꝑ oppoſitū ei⁹ ſciſma facit dyabol⁹. l In vinculo pacis. ſicut eīm vinculū corꝑale vnit ligata intra ipm: ſic pax ꝛ trāquillitas ſeruāt vnitatē credentiū. m Vnū corp⁹. ſ. ſitis qḋ eſt corp⁹ xp̄i myſticū: n Et vnus ſpūs. i. vni⁹ voluntatis oꝑandi bonū. o Sicut vocati eſtis in vna ſpe. beatitudinis eterne. p Vocatiōis vr̄e. ſ. ad fidem catholicā: ꝑ quā habetis vitā eternā. q Vn⁹ dn̄s. Hic ad ꝓpoſitū inducit exemplū de vnitate dn̄i: fidei: ꝛ baptiſmi: vt magis moueat ad ſeruandū eccleſiaſticā vnitatē. d. Vnus dn̄s. cui ſeruitis: ꝛ ideo ſciſma nō ꝓuenit niſi ex pluralitate dn̄oꝝ contraria volentium: r Vna fides. q꞉ licꝫ ſint articuli multi in fide catholica tn̄ oēs innitunt̄ veritati diuine ꝓpter quā eis aſſentim⁹ que eſt vna. s Vnum baptiſma. licꝫ eīm ſint multi miniſtri baptizātes exterius: tn̄ vn⁹ eſt q̄ baptizat interi⁹. ſ. xp̄s: Jo. j. Hic eſt q̄ baptizat. t Vnus deus ꝛ pat̄ oim. ꝑ creationē: v Qui ſup oēs. creaturas ꝑ excellentiā. x Et ꝑ oīa. ꝑ generalē rerū gubernationē. y Et in omib⁹ nobis. ſ. fidelib⁹: in q̄b⁹ eſt ſpālit̄ ꝑ graꝫ. z Vnicuiq̃. Hic declarat q̄dā ꝑdictū. ſ. q̄lit̄ oēs fideles ſint vnū corp⁹ xp̄i myſticū: ꝛ diuidit̄ in duas: q꞉ primo declarat hui⁹ corꝑis diſtinctionē mēbroꝝ: ſecūdo cōnectionē eoꝝ: ibi. Veritatē: prima adhuc i tres: q꞉ primo ponit̄ dicta diſtinctio: ſecūdo diſtinctiōis cōditio: ibi. Et ipe dedit. tercio ei⁹ duratio: ibi. Donec. Circa pmū dic apl's: z Vnicuiq̃ nr̄m. ſ. xp̄i fideliū a Data ē grā ſcḋm mē. do. xp̄i. i. ꝓut voluit dare ꝛ plus et min⁹ ſcḋm ordinē diſpoſitiōis ſue. xp̄o eīm dat⁹ ē ſpūs nō ſcḋm meſurā: Joh. iij. ceteris aūt dat̄ in menſura. b Propt̄ qḋ dicit. ſcriptura: pſal. lxvij. c Aſcendens in altū. ſ. xp̄s in ſua aſcēſione. d Captiuā duxit captiuitatē. i. pr̄es q̄ prius tenebātur i limbo: q̄ dicunt̄ h̄ captiua captiuitas: ſicut frequēt̄ i ſacra ſcptura fit talis reduplicatio: vt cū dicit̄ vita viuet: morte morietur: ꝛ cōſilia: ad maiorē expſſionē. e Dedit dona. ſpirituſſancti. e Homib⁹. in die pētecoſtes viſibilit̄: ꝛ quotidie inuiſibilit̄: pſ. lxvij. dr̄ q̄ accepit dona i homib⁹: ꝛ ē eadē ſnīa. accepit. n. dona a deo pr̄e homib⁹ diſtribuēda: ſicut expoſitū fuit ibidē. q̄cq̄d. n. h̄z fili⁹: h̄z a deo pr̄e: cui⁹ dona ꝓueniūt per filiū incarnatū mediatorē dei ꝛ hoim. ꝛ cōſequēter declarat modū aſcēſus. d. f Qḋ autē aſcendit q̄d eſt. i. qualit̄ eſt intelligendū. g Niſi q꞉ ꝛ deſcēdit pmū. in ſua morte. h In inferiores ptes terre. ſ. ad limbū patrū in inferno: q̄ dicit̄ eſſe ſub terra. vel alit̄: g Niſi q꞉ ꝛ deſcēdit primū. in ſua incarnatōe. h In inferiores ptes t̄re. i. in ptes hui⁹ terre: q̄ ſunt inferiores reſpectu aliaꝝ partiū mūdi. i Qui deſcēdit ipe ē. idem in pſona k Qui aſcēdit ſup oēs celos. aſcēdere vel deſcēdere xp̄o nō cōueniūt ꝓprie ſcḋm deitatē q̄ de neceſſitate pn̄s ē vbiq̃: ſ ſcḋm humanā naturā dicit̄ hic aſcendiſſe ſup oēs celos: nō ſic intelligendo q̄ aſcēderit totaliter ſup celum empyreū: vbi nullus eſt locus nec creatura aliqua: ſed ſic intelligēdo q̄ aſcēderit ad dignorē ptē empyrei celi: qḋ ē loc⁹ beatorū ꝛ celū ſupmū. l Vt adimpleret oīa: que de eo ꝑ ꝓphetas erāt ſcripta: qui nō ſolū ꝓphetauerūt de ei⁹ incarnatione: morte: reſurrectiōe: ſed etiam de eius aſcenſione. m Et ipe. Hic cōſequēter ponit̄ dicte diſtinctiōis cōditio. ſicut eīm diuerſis mēbris eccleſie data eſt ad menſurā gratia plus ꝛ min⁹: ita cōſtituta ſt̄ in diuerſis gradib⁹ ꝛ officijs: ſicut in corꝑe naturali diſtincta mēbra hn̄t diſtincta officia: ꝛ hoc eſt qḋ dicit̄: m Et ipe dedit quoſdā quidem apl'os. ſ. xij. ad ordinandū eccleſiā ꝛ regendum: n Quoſdā aūt ꝓphas. ad futura ꝑdicendū: vt p꞉ Act. xj. et. xiij. o Alios aūt euāgeliſtas. ſ. q̄tuor ad euāgeliū ſcribendū. p Alios aūt paſtores. ad curā aiarū. q Et doctores. ad informādū in morib⁹ ꝓpliū: ꝛ hoc ex officio ſibi iniūcto: ſiue ex cōmiſſiōe. r Ad cōſummationē ſcōꝝ. i. pfectiōē fideliū in morib⁹ ꝛ fide: s In edificationē corꝑis xp̄i. ſ. myſtici: qḋ eſt eccl'ia: in q̄ apl'is ſuccedūt epi: ꝓphetis aūt hn̄tes gratiā ſcripturaꝝ ſanctarū obſcura interp̄tandi: euāgeliſtis archidiaconi ꝛ diaconi: paſtoribus ꝑ quos intelligunt̄ .lxx. diſcipuli: ſacerdotes curati: doctoribus aūt: quicūq̃ exercentes debite actū docēdi ſeu ꝑdicandi. a Donec. Hic cōſequēter oſtēdit̄ dicte diſtinctiōis duratio vſq̃. ſ. ad iudiciū. tūc eīm terminabit̄ tp̄us merendi: ꝛ ꝑ cōſequēs ꝓmotio inferioꝝ per ſuperiores ad bonum: ꝛ ſic ceſſabunt hec officia: ꝛ hoc eſt qḋ dicit̄: Donec ꝛc. idest dicta officia exercebunt̄ in eccleſia militāte.

a Donec occurramꝰ oēs in vnitatē fidei ꝛc.i. q̄ ſumus
vniti i fide ꝛ cognitiōe xp̄i. b In virū pfectū.i. occur
ramꝰ xp̄o venienti ad iudiciū: q̄ eſt vir oīno pfectꝰ. c In
mēſurā etatis ple.xp̄i. oēs.n. reſurgēt in etate.xxxiij.an
noꝝ.q̄ eſt etas plena ꝛ pfecta: ꝛ in qua xp̄s paſſus fuit.

Nos ex nihilo nati ſumus: ꝛ poſt hoc erimꝰ q̄ſi nō fue
rimꝰ ꝛc. Venite ergo ꝛ fruamur bonis q̄ ſunt ꝛc. ſequitur
Nullū pratū ſit qd̄ nō ptrāſeat luxuria nr̄a ꝛc. ꝛ qꝛ pe
cunia miſtrat materiā ſeu facultatē talibꝰ vicijs: iō ſb
dit: z In auaricia. p quā illicite acquirit pecunia.

d Ut iā nō ſimꝰ
paruuli.nūc.n. va
riant homies ſm
diuerſas cogitati
ones ꝛ actiōes: et
frequēter decipiū
tur ꝛ in errorē du
cūtur p maloꝝ per
ſuaſiones: q̄ tunc
ceſſabūt: vn̄ ſubdi
tur: Et circūfera
mur omi vēto ꝛc.
e Ueritatē. Oſtē
ſa circa corpꝰ xp̄i
myſticū diſtincti
one mēbroꝝ: Hic
ɔn̄ter oñdit cōne
xio eoꝝ: ſicut eñ
in corpe nāli a ca
pite fit influxꝰ ad
alia membra cau
ſās ſenſum et mo
tū ꝛ cōnexionē mē
broꝝ: ſic a capite
xp̄o in corpꝰ eius
myſticū fit influxꝰ
grē ꝛ virtutū: faci
ens cōnexionē fi
deliū ꝛ mutuā ſub
uētionē ad omne
opus bonū: iō di
cit: e Verita
tē aūt.ſ. vite: iuſti
cie: ꝛ doctrine.
f Faciētes i cha
ritate creſcamꝰ in
illo.i. in xp̄o. qꝛ per
opa bona charitaſ
meretur augeri vt
aucta mereaꝛ ꝛ perfici.

[a]Donec occurramꝰ oēs i vni
tatē fidei ꝛ agnitionis filij
dei[b] in virū pfectū:[c] in mēſu
rā etatꝭ plenitudis: xp̄i:[d] vt
iā nō ſimꝰ puuli fluctuātes
ꝛ circūferamur omi vēto do
ctrine in nequitia hoim. in
aſtutia ad circūuētionē er
roris.[e] Veritatē aūt[f] faciē
tes i charitate creſcamꝰ i il
lo p oīa q̄ eſt caput xp̄s:[g] ex q̄
[h] totū corpꝰ ɔpactū[i] ꝛ ɔnexū
[k] p oēm iūcturā[l] ſummiſtra
tiōis[m] ſm opationē i mēſu
raz vniuſcuiuſq̄ mēbri[n] au
gmentū corpis facit i edifi
catōnē ſui i charitate[o] Hoc
igit dico ꝛ teſtificor in dn̄o:
[p] vt iā nō ambuletis ſic ꝛ gē
tes[q] ambulāt i vanitate ſen
ſus ſui: tenebris[r] obſcuratū
hn̄tes intellectū[s] alienati a
via dei p ignorātiaz q̄ eſt in
illis ,ppt cecitatē cordis ipo
rū:[t] q̄ deſpantes[v] ſemetipos
tradiderunt ipudicitie:[x] in

opatiōe[y] imundicie oīs:[z] in
auariciā.[a] Vos aūt nō ita
didiciſtꝭ xp̄m:[b] ſi tñ illū au
diſtis[c] ꝛ i ipo edocti eſtis[d] ſic
eſt veritas i ihū.[e] Deponite
vos[f] ſm pſtinā ɔuerſationē
[g] veterē hoiez[h] q̄ corrūpit ſꝫ
deſideria erroris.[i] Renoua
mini aūt ſpū mētis vr̄e:[k] ꝛ in
duite nouū hoiez[l] q̄ ſm deū
creatꝰ ē[m] in iuſticia ꝛ ſancti
tate veritatꝭ.[n] Propt qd̄ de
ponētes mēdaciū[o] loq̄mini
veritatē vnuſq̄ſq̄ cuz ,prio
ſuo:[p] qm̄ ſumꝰ inuicē mēbra
[q] Iraſcimi[r] ꝛ nolite peccare
[s] Sol nō occidat ſup iracū
diā veſtrā. Nolite locū da
re dyabolo.[t] Qui furabat:
[v] iaz nō furet:[x] magꝭ aūt la
boret opando manibꝫ ſuis
qd̄ bonū ē:[y] vt hēat vn̄ tri
buat neceſſitatez patienti.
[z] Oīs ſermo malꝰ ex ore vr̄o
nō ,pcedat:[a] ſꝫ ſiq̄s[b] bonꝰ[c] ad
edificationem fidei:[d] vt det

a Vos aūt nō
ita didi. chriſtū
.i. euāgeliuz xp̄i
qd̄ docet cōtra
riū. b Si tñ
illuz audiſtis.i.
intellexiſtis:
c Et i ipo edo
cti eſtis. nō ſolū
ſpeculatiue: ſed
etiam practice:
d Sicut ē ve
ritas in ihū. qui
cepit facē et do
cere: Act.j. ido
ſubdit: e De
ponite. vos
f Scd̄m pſti
nā ɔuerſationē
.i. relinquite vi
cia in q̄bus fui
ſtis tpe gētilita
tis. g Vete
rē hoiem.i. adā
qui dicit deponi
qn̄ reſiſtit incli
nationi carnis
cōrupte ab adā
contracte.
h Qui corrū
pitur ſm deſid.
carnis.i. licz de
lectet ſm carnē
corrūpit tñ cuz
vicijs ſm mētē
ꝛ etiā ſm carnē
dediti.n. carna
libus vicijs ci
tiꝰ moriunt ce
teris. i Renouamini aūt ſpū mentis veſtre.i. in ſpū
qui eſt vita mentis veſtre. k Et induite nouū ho
minē.i. xp̄m per ipſius imitationē. l Qui ſm deum
creatus eſt. ſm humanā naturā. m In iuſticia et
ſan. veritatis. qꝛ nō fuit in eo duplicitas aliqua vel hy
pocriſis. j. Pe.ij. Qui peccatū nō fecit nec inuētus ē do
lus in ore eius. n Propt qd̄. Hic ɔn̄ter aplus in
format de moribꝰ reſpectu ,primi ad quē ſe bn̄ hꝫ hō p
veritatē in ore: zelū bonū in corde: largitatē in manu: ꝛ
benignitatē in affectu. primū ponit.d. n Propt qd̄
depo. mēdaciū. p qd̄ ,primus defraudat. o Loq̄mi
veritatē. p quā cū eo recte viuit: p Qm̄ ſumꝰ in
uicē mēbra, ,pter qd̄ debemꝰ nos mutuo iuuare. Con
ſequēter ponit ſecūdū.d. q Iraſcimi. ira p zelū q̄
nō eſt ɔ nāz ſed ɔ eius viciū. ſꝫ qm̄ in hoc mēſura rōnis
de facili excedit; ,pter qd̄ legit de platone q ſeruū ſuū
peccantē tradidit alteri puniendū: ne ipam mēſurā rō
nis iratꝰ excederet: iō ſubdit: r Et nolite peccare.
mēſurā rōnis excedēdo. s Sol nō occidat ꝛc. q.d.
ſi ira mēſurā rōnis aliqualiter excedat: tñ cito trāſeat.
terciū aūt ponit.d. t Qui furabat. añ ɔuerſionez
de gentili errore: v Iā nō furet. xp̄ianitatis tpe.
x Magis aūt laboret. diligent et ſtrēnue. y Ut
hēat ꝛc. nō ſolū ad ſufficiētiā ſuā: ſꝫ etiā ad releuādā p
ximi indigētiā. z Oīs ſmo. hic ɔn̄ter ponit q̄rtū d.
Oīs ſmo malꝰ ꝛc. Ex abūdantia.n. cordis os loquit:
math.xij. ꝛ iō ſmo malꝰ nō ,pcedit de corde benigno.
a Sꝫ ſiq̄s.ſ. ſmo exeat de ore vr̄o: b Bonꝰ. ſup.
ſit: c Ad edi.fi.i. fideliū: iō ſbdit: d Ut det grāz

g Ex quo.ſ. capite chriſto.
h Totū corpꝰ ɔpactū. p virtutē fortitudinis. i Et
ɔnexū. p vtutē charitatis k Per oēm iūcturā.i. ami
citiā ꝛ cōicationē fideliū bonā. l Summiniſtratiōis
idcſt per quā vnꝰ cōicat alteri bonū qd̄ habet a chriſto:
m Scd̄m opationē vniuſcuiuſq̄ membri. qꝛ ſm gradꝰ
mēbroꝝ eccleſie ɔpetunt diuerſis diuerſi actꝰ maiores et
minores: ſicut epis: ſacerdotibꝰ: ꝛ religioſis ꝛc. n Au
gmentū corpis facit.ſ. influxus p̄dictus a chriſto capite.
o Hoc igit. Poſtq̄ȝ aplus reduxit ephe. ad ſeruādū ec
cleſie vnitatē: hic ɔn̄ter eos inducit ad hn̄dū moꝝ hone
ſtatē. ꝛ prio reſpectu ſui: ſecūdo reſpectu ,primi: ibi. Propt
qd̄. Circa pmū inducit eos ad puritatē mētis ꝛ exteriorꝭ
ɔuerſationis: per quā bn̄ diſponit hō reſpectu ſui.d. Hoc
igit dico. qd̄ ſequit: p Ut iā nō ambuletis ſicut ꝛ gē
tes. fidē chriſti nō habētes. q Ambulāt in va. ſenſus
ſui.i. innitētes ſapiētie terrene q̄ eſt aīalis ꝛ dyabolica: Ja.
iij. r Obſcuratū hn̄tes intellectū. qꝛ vicia ꝛ maxime
carnis cauſant hebetudinē mētis: s Alienati a via dei
p ignorantiā. q̄ nō excuſat ſꝫ magis aggrauat inq̄ntū eſt p
,ppriā maliciā acq̄ſita. t Qui deſperātes. ſe poſſe vicia
dimittere ,pter habitū prauū acquiſitū ꝛ inclinātē p mo
dū nature: ,pter qd̄ tales ſe exponūt ſine freno carnalibꝰ
vicijs: ideo ſubdit: v Semetipos tra. impudicitie.
q̄ntū ad inhoneſtatē ſenſuum: vt aſpectibꝰ: oſculis: tactibꝰ
impudicis. x In opatione. q̄ntū ad ppharationē opis
y Immūdicie oīs.ſ. aie ꝛ corpis. Alit pōt exponi: Qui
deſperātes ꝛc.ſ. de pmio in alia vita: Semetipos tradide
rūt impudicitie. ,pter qd̄ in pſona talium dicit Sapi.ij.

audiẽtibus.i.vt ſit eis grat⁹.⁊ q2 debet hõ magis vita re offenſam dei ꝙ hoim: ideo ſubdit: b Et nolite cõtriſtare ſpm̃ſcm̃ dei.ipm peccat vris ad iracũdiã ꝓuocãdo: c In q̃ ſignati eſtis.ꝑ ſacrm̃ baptiſmi i quo character imprimit. d In die redemptiõis.licz.n. dies redẽptõis hũane generaliter ſit dies paſſionis xpi: q2 tamẽ in baptiſmo effect⁹ hui⁹ paſſionis applicat plenarie cuilibz baptizato ſpecialiter: ideo dicit tũc dies redemptõnis ſue.⁊ q2 baptiſm⁹ dicit noua regeneratio: ⁊ ꝑ ꝯñs totꝰ malignitatis ablatio: ſubdit: e Dis amaritudo.q̃ntum ad rancorẽ ⁊ odiũ f Ira. q̃ntum ad vindicte appetitũ. g Et indignatio. q̃ntum ad duriciã faciei. h Et clamor.q̃tũ ad cõtentionẽ contra ꝓximũ. i Et blaſphemia.cõtra deũ. k Tollat a vobis.in chriſto renouatis. l Cũ omni malicia.vt ſic generaliter omne viciũ excludat: ⁊ ꝑ oppoſitũ cõcludit: m Eſtote aũt inuicem benigni.bona cõicando. n Miſericordes.mutuã indigentiã releuãdo: ⁊ in malis ꝯpatiẽdo. o Donãtes inuicẽ.offenſas remittendo. p Sicut ⁊ deus in xpo.i.per chriſtũ. q Donauit vobis.remiſſionẽ peccatoꝝ. r In capi.iiij.vbi dicit i poſtilla: Ex quo.ſ.capite xpo totũ corpus compactũ.

Additio.

Totũ corpus.ſ.xpi myſticũ eſt cõpactũ ꝑ virtutẽ fidei: q2 inq̃ntum fides eſt vna: oẽs fideles efficiunt vnũ corpus: etiã ꝑ fidẽ informẽ: ſicut corpus humanũ etiã ſine aĩa eſt vnũ corpis organici integritate: ⁊ ꝯnexũ ꝑ virtutẽ charitatis q̃ eſt forma fidei ꝑ quã corpus eccleſie aſſimilat corpi organico aĩato ꝑ omnẽ iuncturã ſubminiſtratiõis: q2 ſicut in corpe humano organico per iuncturas diſtinguũtur mẽbra ſꝫm diuerſa officia: ſic in corpe xpi myſtico diuerſa mẽbra eccleſie diuerſis opationib⁹ deputant: de quo ſubdit: Scd̃m opationẽ in mẽſura vniuſcuiuſqꝫ mẽbri.

Replica.

In ca.iiij.vbi apl's ꝓbat ꝯnexionẽ mẽbroꝝ eccleſie ad vnũ caput qd̃ ẽ xps: ita et poſtil.exponit: Burgeñ.aũt volẽs aliquid ſpecialitatis dicere: dicit totũ corpus xpi myſticũ cõpactũ ꝑ virtutẽ fidei: q2 inq̃ntum fides eſt vna: omnes fideles efficiũt vnũ corpus etiã ꝑ fidem informẽ: ſicut corpus humanũ etiã ſine aĩa eſt vnũ. Sed illa burgẽ.additio videt erronea.nã error videt dicere xpm fore partẽ corpis myſtici inaĩati: q2 ꝑ ſolã charitatẽ que eſt forma ⁊ anima fidei: chriſtus cõiungit mẽbris: et mẽbra chriſto. fides eñ informis nõ facit aliquẽ eſſe membrũ chriſti nec membrũ eccleſie: niſi ſꝫm q̃d vel verius putridũ: q2 per fidem informẽ quiſqꝫ eſt in eccleſia: eſt in ea ſolum numero: non tamen merito.ſicut igitur a ſꝫm quid ad ſimplicit nõ valet argumẽtũ: ita etiã ſꝫm fidẽ informẽ nõ dicit corp⁹ xpi cõpactũ niſi ſꝫm q̃d: ſicut hõ mortu⁹ nõ dicit homo niſi cũ determinatiõe diſtrahente.

gratiã audiẽtib⁹.[b] Et nolite cõtriſtare ſpm̃ſcm̃ dei: [c] in q̃ ſignati eſtis [d] in die redẽptiõis. [e] Dis amaritudo et [f] ira [g] ⁊ indignatio: [h] ⁊ clamor [i] ⁊ blaſphemia [k] tollat a vob [l] cũ omni malicia. [m] Eſtote aũt inuicẽ benigni: [n] miſericordes: [o] donãtes inuicẽ: [p] ſic ⁊ de⁹ in xpo [q] donauit vobis.

Eſtote ḡ imitato .v. res dei ſic filij chariſſimi: [b] ⁊ ambulate i dilectiõe [c] ſic ⁊ xps dilexit nos: [d] ⁊ tradidit ſemetipm ꝑ nobis [e] oblationẽ ⁊ hoſtiã deo [f] in odorem ſuauitatis. [g] Fornicatio autẽ [h] ⁊ oĩs immũdicia: [i] aut auaricia [k] nec nomiet i vobis: [l] ſic decet ſctos: [m] aut turpitudo: [n] aut ſtultiloquꝫ [o] aut ſcurrilitas [p] q̃ ad rẽ nõ ꝑtinet: [q] ſed magis gratiaꝝ actio. Hoc.n.ſcitote intelligentes ꝙ omis fornicator: aut immũdus: [s] aut auarus qd̃ eſt idoloꝝ ſeruit⁹: nõ habet hereditatẽ i regno xpi ⁊ dei. [t] Nemo vos ſeducat inanib⁹ vbis: [v] ꝓpter hec.n. [x] venit ira dei [y] i filios diffidẽtie [z] Nolite ḡ effici ꝑticipes eorum. [a] Eratis em aliqñ tenebre: [b] nũc antem [c] lux in dño.

Eſtote ḡ imitatores. Poſtq̃ꝫ aplus Capl'm.v. inſtruxit epheſios i morib⁹ vbo: hic ꝯñter idẽ facit ſaluatoris exẽplo: ⁊ p̃mo ꝓponit exemplũ imitabile.d. a Eſtote imitatores dei ſic filij chariſſimi.q.d.alit eſſetis filij degeneres: et ꝑ ꝯñs a deo reprobãdi. b Et ambulate. Hic cõſequenter inducit eph. ad imitandũ chriſtũ qui ẽ exemplar verũ: ⁊ p̃io in feruore charitat: ſecũdo i decore ſanctitatis: ibi. Fornicatio. tercio i ſplendore cognite veritatis: ibi. Videte itaqꝫ. Circa primũ dicit: b Ambulate in dilectiõe.ꝓcedendo per bona opa ad augmentũ charitat. c Sicut ⁊ chriſt⁹ dilexit vos.li ſicut nõ importat equalitatez ſꝫ quãdã ꝯformitatẽ. d Et tra.ſemetipm ꝑ nobis: q.d.ita debem⁹ i neceſſitate pro ſalute fratrũ aĩas ponere e Oblationẽ et hoſtiã deo in cruce f In odorẽ ſuauitatis. fuit.n.illa oblatio deo acceptiſſima: q2 ꝓceſſit ex maxima charitate. g Fornicatio. hic ꝯñter inducit ad imitandũ xpi mũdiciã: ſecũdo circa hoc remouet errorẽ: ibi. Nemo vos ſeducat. Circa primũ dicit: Fornicatio aũt. que eſt cõcubit⁹ ſoluti cum ſoluta. h Et oĩs immũdicia.vt ꝑ hoc includant oĩa ad viciũ luxurie ꝑtinẽtia. i Aut auaricia.i. imoderata ꝯcupiſcẽtia pecunie: vñ dicit auar⁹ q̃ſi auid⁹ eris. k Nec nomiet in vobis.i.ſic a talib⁹ ſitis elõgati: ꝙ non poſſitis in aliquo notari. l Sicut decet ſcõs.i. xpianos: q̃ dicũt ſancti q̃ſi ſanguie tincti: q2 xpi ſanguie redẽpti. m Aut turpitudo.in diſſoluto geſtu: n Aut ſtultiloquiũ.in turpi affatu. o Aut ſcurrilitas.i.iocularitas. p Que ad rẽ nõ ꝑti.i.nihil valet ſꝫ magis nocet.ſi eñ dicat verbũ iocoſum ꝓpt cãm aliquã recreatiõis honeſtã: nõ nocet ſꝫ magis valet ad recreationẽ ſpirituũ.vñ et.iiij.ethi. circa h ponit a phõ quedã virt⁹ q̃ dicit eutropolia: q̃ aliqs ſcit ꝯuertẽ dicta vl' facta ad ſolatiũ honeſtũ. q Sꝫ mag grãrũ actio. deo ⁊ hoib⁹ de bñficijs acceptis.ꝯñter ꝓdictorũ vicioꝝ ponit cãm.d. Hoc.n.ſci.intelligẽtes.⁊ pꝫ lra: h excepto. s Aut aua.qd̃ ẽ ido.ſeruit⁹.nõ ꝓprie ſꝫ ſilitudinarie: q2 de cenſu facit deũ ſuum ipm ceteris ꝑponẽdo. t Nemo.h ꝯñr remouet errorẽ.dixerũt.n.aliq̃ ꝙ ꝓuidẽtia dei nõ ſe extẽdat ad act⁹ hũanos: in q̃rũ ꝑſona dr̃ Job xxij. Circa cardines celi pambulat nec nr̃a ꝯſiderat.⁊ per ꝯñs nõ punit facta hoim nec remunerat: hũc errorẽ remouet.d. t Nemo vos ſe.ina.vbis.dicẽ.n.ꝙ ꝓuidẽtia dei nõ ſe extẽdat ad act⁹ hũanos ẽ multũ inane: q2 ſeq̃ret ipm multa ignorare q̃ ſcim⁹ nos: qd̃ ẽ incõueniẽs: ſicut arguit phus.j.de aĩa ꝯ empedoclẽ. v Propt hec.n.q2 aliq̃ credebãt deũ facta hoim nõ punire nec rmunerare. x Venit ira dei.i.eı⁹ vindicta. y In filios diffi.i.ſup illos q̃ diffidebãt de diuia remuneratiõe vt dcm̃ ẽ: ⁊ tales videt fuiſſe illi q̃ ꝑierũt in diluuio. z Nolite ḡ effici ꝑti.eoꝝ in culpa: ne ſitis ſocij in pena. a Eratis.n.aliqñ tenebre.i.inuoluti ignorãtia tpe gẽtilitatis: ⁊ dicit tenebre in abſtracto: ad deſignandũ magnitudinẽ error: ſicut de homine multũ largo dicit ꝙ ẽ ipa largitas.q.d.aplus: nõ eſt mirũ: ſi tũc eratis inuoluti enormib⁹ peccat. b Nunc aũt.i.poſt cõuerſionẽ vrãm ad xpm eſtis c Lux i dño.

[a]Ut filiȷ̈ lucis ambulate. [b]Fruct⁹.n.lucis [c]eſt in omni bonitate [d]⁊ iuſticia [e]⁊ vitate. [f]Probātes [g]q̄d ſit bn̄placitū deo. [h]Et nolite cōicare opib⁹ infructuoſis tenebrarū: magis aūt redarguite. [i]Que.n. in occulto fiūt ab ipſis: turpe ē ⁊ dicē. [k]Oia āt q̄ arguunt̄: [l]a lumiē [m]manifeſtant̄. [n]Om̄e.n.qđ manifeſtat̄ lumē ē. [o]Propt̄ qđ dic: [p]Surge q̄ dormis: [q]⁊ exurge a mortuis: [r]⁊ illumiabit te xp̄s. [s]Videte itaq̄ fr̄es quō caute ambuletis [t]nō q̄ſi inſipiētes: [v]ſ3 vt ſapiētes: [x]redimētes tp̄us: [y]qm̄ dies mali ſt̄. [z]Propt̄ea nolite fieri iprudētes: [a]ſ3 intelligētes q̄ ſit volūtas dei. [b]Et nolite inebriari vino [c]in q̄ ē [d]luxuria: [e]ſed implemī ſpū ſcō: [f]loquētes vobiſmetipſis [g]ī pſalmis hymnis ⁊ cāticis ſpiritalib⁹: cātātes [h]⁊ pſallētes ī cordib⁹ vr̄is dn̄o: [i]gr̄as agētes ſemp̄ p̄ omib⁹ ī noīe dn̄i nr̄i ih̄u xp̄i deo ⁊ p̄ri. [k]Subiecti inuicem in timore xp̄i. [l]Mulieres viris ſuis ſb̄dite ſint ſic dn̄o: [m]qm̄ vir caput eſt mulier̄: ſic xp̄s caput eſt eccleſie: ipe ſaluator corp̄is ei⁹. Sed ſic eccl̄ia ſubiecta eſt xp̄o: ita ⁊ mulieres viris ſuis ī omib⁹. [n]Viri diligite vxores vr̄as: [o]ſicut ⁊ xp̄s dilexit eccleſiā [p]⁊ ſeipm̄ tradidit p̄ ea [q]vt illā ſāctificaret [r]mūdās eū lauachro aque ī [s]verbo vite: [t]vt exhibēt ipe ſibi gl̄ioſam eccleſiā [v]nō habentem maculā aut rugam aut aliq̄d h⁹mōi: ſed vt ſit ſancta ⁊ īmaculata. [x]Ita ⁊ viri debent diligere vxores ſuas vt corpa ſua. Qui ſuā vxorem diligit: ſeipſum diligit. [y]Nemo eīm vnq̄ carnem ſuā odio habuit: ſ3 nutrit ⁊ fouet eā: [z]ſicut ⁊ chriſtus eccleſiā [a]quia membra ſumus corp̄is ei⁹: [b]de carne

p̄ claritatē gratie ⁊ noticie: ideō ɔcludit: a Ut filiȷ̈ lucis ambulate. p̄cedendo de v̄tute ī v̄tutē. b Fruct⁹.n. lucis.i.ei⁹ opus c Eſt in omi bonitate. quo ad ſeipſu3 d Et iuſticia.q̄ ad p̄ximū: e Et veritate.q̄ ad deū: fidelit̄ ei ſuiēdo: iō ſubdit: f Probātes.i.diſcernentes. g Quid ſit bene placitu3 deo. ſerui eīm fideles diligēter inq̄rūt implere bn̄placitū dn̄orū. h Et nolite cōicare ⁊c̄.i.deſt peccare cū peccatoribus ſed magis eos arguite. i Que.n. in occulto fiunt ab eis turpe eſt ⁊ dicere. p̄pter qđ p̄dicātes ɔ vicia turpia nō exprimūt ea directe: ſed p̄ circūlocutionē. q̄ autē fideles q̄ ſunt lux ī dn̄o: vt dictū eſt debeant talia arguere oſtendit.d. k Oia aūt q̄ arguūtur. tanq̄ rep̄ba. l A lumie. vere doctrine. m Manifeſtantur. eſſe talia. n Om̄e.n.qđ manifeſtat̄ lumē ē.p̄ticipatiue inq̄ntu3 ponit̄ in luce: ⁊ ad hoc arguunt̄ vicia vt peccatores eoꝝ turpitudinem cognoſcētes reſiliāt ab eis vt fiāt lux ī dn̄o. o Propt̄ qđ dicit.ſ. ſpūſſanctus per me. p Surge q̄ dormis in peccatis marceſcēdo. q Et exurge a mortuis. ab infidelib⁹ te ſep̄ando: q̄ dicunt̄ mortui: Math.viȷ̈. Dimitte mortuos ſepelire mor.ſuos. r Et illumia.te xp̄s.p̄ fidē charitate formatā. s Videte. hic ɔ̄nter apoſtolus inducit ephe. ad imitandū xp̄i ſapiētiā: q̄ eſt ſapientia dei p̄ris: vt dr̄.j.Cor.j.d. Videte itaq̄ fr̄es quō caute ambu. ſocietates prauoꝝ declināďo. t Nō q̄ſi inſipiētes. qui talibus ſe immiſcēt diſtinguere neſciētes bonu3 a malo. v Sed vt ſapiētes.q̄ circa bona ⁊ mala optime iudicāt: illa p̄ſequēdo: iſta fugiēdo. in quacūq̄.n. arte dicit̄ ſapiēs qui bn̄ iudicat de p̄ſequēdis ⁊ vitādis ſ̄m artē illā: ſicut ſapiēs miles in arte militari dr̄ qui ſcit bene iudicare de expediēdis ad ɔſecutionē victorie ⁊ oppoſitis vitādis ⁊c̄. ⁊ eodē mō eſt in morib⁹. x Redimētes tēpus. bonis op̄ibus inſiſtēdo habita opportunitate tp̄is. y Qm̄ dies mali ſunt.i.q̄ frequēter ex improuiſo impedimēta ſup̄ueniūt. z Propterea nolite fieri imprudētes.i. de futuris nō p̄uidētes. dicit̄.n. prudēs q̄ſi p̄cul videns.i. alōge ſibi p̄uidēs ante factū: ⁊ per oppoſitū imprudēs: verūtn̄ q̄ h̄ accipit̄ prudētia ī his q̄ p̄tinēt ad ſalutē: iđo ſubdit̄: a Sed intelligētes q̄ ſit volūtas dei. a quo expectatis remunerari. ⁊ q̄ vicia carnis obumbrāt intelligentiā: iō ſubdit̄: b Et nolite inebriari vino. per viciū gule: c In quo.i.p̄ qđ d Eſt luxuria. vn̄ dicit hiero. Vēter mero eſtuās declinat cito ad libidinē. vēter.n. ⁊ genitalia ſunt mēbra p̄pinqua ⁊ ex vicinitate mēbroꝝ deſignat̄ p̄pinq̄tas vicioꝝ. e S3 impleami ſpū ſcō. q̄ dat̄ ſobriȷ̈s ⁊ caſtis. f Loquētes vobiſmetipſis.i. ad inuicē ⁊ vnuſq̄ſq̄ ſibip̄i. g In pſalmis ⁊ hymnis ⁊c̄. vn̄ dr̄ Act.ȷ̈. q̄ repleti ſpū ſcō ceperūt loq̄ variȷ̈s liguis magnalia dei. h Et pſallētes in cor. vr̄is dn̄o.i. intētiōe3 hui⁹ laudis ad dn̄m dirigēdo. i Gr̄as agentes. q̄ gratitudo bn̄ficiȷ̈ accepti diſponit ad receptionem alterius. k Subiecti inuice3 in timore xp̄i. q̄ eſt timor caſt⁹ ⁊ charitati ānex⁹. l Mulieres. p⁹q̄ ap̄ls inſtruxit de moribus ephesios generalr̄: h̄ ɔ̄nr idē facit q̄ntū ad diuerſos ſtatus ſp̄alit̄: q̄rū p̄tes patebūt p̄ſequēdo. p̄mo igit̄ inſtruxit perſonas iunctas mr̄imonio: et p̄io vxores.d. l Mulieres viris ſuis ſubdite ſint. eis in licitis obediēdo. nālit̄ eīm imp̄fectiora ſb̄dūt̄ regimini p̄fectorū: mulieres vo ſunt imp̄fectiores viris q̄ntu3 ad ſexū: q̄ femina ē mas occaſionat⁹: ⁊ q̄ntu3 ad intellectū deficiūt eīm in diſcretōne: iō ſubdit̄: m Qm̄ vir ē caput mulier̄. a capite.n. in quo vigent omnes ſenſus dependet regimen totius corporis: ſicut chriſtus caput eſt eccleſie: que eſt eius corp⁹ myſticū. n Viri diligite. Hic ſecūdo inſtruit viros.d. Viri diligite vxores vr̄as. p̄pter hoc.n. mulier facta eſt de latere viri: q̄ debet eſſe ſibi ɔiūcta p̄ fidelē dilectionē. o Sicut chriſtus dilexit eccleſia3: cui⁹ eſt caput. p Et ſeipſum tradidit p̄ ea. ex charitate maxima. q Ut illam ſanctificaret. a peccatis mundando ſanguine ſuo: r Mūdās lauachro aque. in baptiſmo p̄ quē cōicat̄ xp̄i paſſio q̄ntū ad effectū: vt. ſ̄ dictū eſt. s In v̄bo vite. nā accedēte verbo ad elemētū fit ſacramētū. t Ut exhiberet ipe ſibi gl̄ioſā eccleſiā. tanq̄ ſp̄ōſam claritate fidei ⁊ morū refulgentem. gloria.n. a claritate dr̄ quaſi claria: c mutata in g. v Nō ha.ma. neq̄ rugam.i. p̄ccatū mortale patēs nec latēs. Vel alit̄: Nō h̄ntē3 ⁊c̄.i. mūdā ⁊ ſimplicē ſine ruga duplicitat̄: x Ita ⁊ viri ⁊c̄. q̄ ſūt vna caro: iō ſubdit̄: Qui ſuā vxorē diligit: ſeip̄m diligit. q̄ ſicut dr̄ Math..xix. Itaq̄ iam non ſunt duo ſed vna caro. y Nemo enim ratione vtens. z Carnē ſuā odio habuit. nam ⁊ ſanctus macerans eam: nō facit ex eius odio ſed amore: vt ſit ſubiecta ſpiritui ſicut debet eſſe: ⁊ ſic reſurgat cū ſpiritu immortalis: et ſimiliter vir debet diligere vxorē vnā carnē ſecū exn̄tem. z Sicut ⁊ xp̄s eccleſiā. ſup̄. diligit: a Quia mēbra ſum⁹ corporis ei⁹.ſ. myſtici nos omēs fideles. b De carne eius ⁊c̄. nā aliqui fideliū ſunt inferiores: ⁊ iſti dicūt̄ de

eius[a] ⁊ de ossib⁹ ei⁹. [b] Propt̄ hoc relinquet hō patrē et matrē suā: ⁊ adherebit vxori sue: ⁊ erūt duo ī carne vna [c] Sacr̄m h̄ magnū est. Ego aūt dico: [d] in xp̄o ⁊ in eccl'ia. Verūtñ ⁊ vos singuli vn⁹ q̄sq; vxorē suā: sic seipm̄ diligat: [e] vxor aūt timeat virū suum. Capitulū. vj.

Filij obedite p̄ntib⁹ vr̄is ī dn̄o. [b] Hoc. n. iustū est. [c] Honora patrē tuū ⁊ matrē tuā: [d] qđ ē mādatū p̄mū [e] in p̄missione: vt bn̄ sit tibi: ⁊ sis lōgeuus sup̄ terrā [f] Et vos p̄res nolite ad iracūdiā p̄uocare filios vr̄os:

carne eius q̄ añ resurrectionē fuit passibilis ⁊ infirma a Et de ossib⁹ eius. q̄ītū ad fortiores q̄ xp̄o ꝯformāt̃ in tolerātia aduersoꝝ. p̄ ossa. n. in quib⁹ cōsistit robur corporis v̄tus fortitudinis designat̃. b Propter hoc re. hō patrē ⁊ matrē. s. q̄ītū ad cohabitatioẽ. istud fuit dictū Geñ. ij. de adā ⁊ eua. Consequenter applicatur ad xp̄m ⁊ ecclesiā mystice cum dicitur: c Sacr̄m. i. sacrum signum. d In xp̄o ⁊ in eccl'ia. licȝ. n. filius dei patrem nō reliquerit: q2 semp̄ est in sinu patris: vt dicit̃ Jo. j. tamē s̄m quādā apparentiā dicit̃ patreȝ reliquisse: inq̄ītum apparuit in mūdo visibilis i forma s̄ui ad cōiungēdum sibi ecclesiā p̄ mysteriū incarnationis ⁊ passionis sue sicut spōsaȝ ⁊ ex hoc reuertitur ad p̄positūȝ di. Verūtñ ⁊c. ⁊ patet. e Uxor aūt timeat virū. timore casto.

In ca. v. vbi dicit̃ in postil. Nec nomiet̃ in vobis.
Additio.

Glosa: Nec nomiet̃ in vobis. ne suspicio sit de vobis p̄babilis ⁊c.

In eodem ca. vbi dicit̃ in postilla: Redimētes tempus.
Additio.

Hoc qđ dicit̃: Redimētes t̄pus. s̄m petrū de tharanthasia dupliciṫ legit̃. Uno mō de t̄pe futuro sic: Redimentes t̄pus. i. t̄pis opportunitatē ad vacandū ⁊ seruiendū deo: etiā cū incōmodo t̄pali. tēpus eñ redimit s̄m glo. q̄ dat de suo vt deo vacet: Lu. vj. Qui aufert q̄ tua sunt ne repetas. et hoc necesse est: Q̄m dies mali s̄t. i. m̄lta occurrūt i p̄edimēta q̄ i p̄ediūt hominē ne possit deo vacare: ⁊ dicunt̃ dies mali p̄pter maliciā ⁊ miseriā hoim̄: Math. vj. Sufficit diei malicia sua. Alio mō legit̃ de t̄pe p̄terito sic: Redimentes scȝ t̄pus p̄teritū tanq̄ q̄d carū ⁊ p̄ciosum. i. redimētes in vno t̄pe qđ min⁹ fecistis in alio: vt sic sitis dimidiātes dies nō sicut mali q̄ nō dimidiāt dies suos: sed totum diē in malo expendūt: boni aūt si aliq̄d diei expēdunt in malo: residuū autē expendūt in bono. Nec mirū si min⁹ fecistis in p̄terito: Q̄m dies mali sunt. i. multa occurrerūt impedimēta: Geñ. xlvij. Dies p̄egrinatiōis mee pauci ⁊ mali. Et q̄m dies mali sūt: Propt̃ea nolite imprudētes fieri. s. indiscreti. hec ille.

In eodeȝ ca. vbi dicit̃ in postil. De carne eius et de ossibus eius.
Additio.

Super hoc qđ dr̄: De carne ei⁹ ⁊c. glo. in cui⁹ rei figura adā q̄ erat forma futuri cū d̄ costa factā mulierē vidisset: dixit: Hoc os de ossib⁹ meis ⁊ caro d̄ carne mea. sicut. n. eua de adā facta traxit ab eo carneȝ ⁊ ossa: ita nos a xp̄o instituti sum⁹ in ossa. s. robusti: alij v̄o vt caro. s. infirmi. Capitulū. vj.

Filij obedite parētib⁹. Hic p̄n̄ter docet p̄ntes et filios q̄liter se debeāt h̄re adinuicē: ⁊ p̄ instruit filios. d. a Filij obe. pa. v̄ris in dn̄o. i. in licitis ⁊ honestis. b Hoc. n. iustū est. q2 filij h̄nt a parētib⁹ eē incremētū ⁊ documētū. hoc etiā p̄bat p̄ scriptu

[g] s̄ educate illos [h] ī disciplia ⁊ correptōe dn̄i. [i] Serui obedite dn̄is carnalib⁹ [k] cū timore [l] ⁊ tremore [m] in simplicitate cordis vr̄i: [n] sic xp̄o: [o] nō ad oculū seruiētes: [p] q̄si hoib⁹ placētes: [q] s̄ vt s̄ui xp̄i faciētes voluntatē dei: ex aīo cū bona volūtate seruiētes: sic dn̄o et nō hoib⁹: [r] sciētes q̄m vnusq̄sq; qđcūq; fecerit bonū [s] hoc recipiet [t] a dn̄o [v] siue seru⁹ siue liber. [x] Et vos dn̄i [y] eadeȝ facite ill' remittētes minas: [z] sciētes q2 ⁊ illoꝝ et vr̄ dn̄s ē in cel': [a] ⁊ p̄sonaꝝ acceptio nō ē apud deū. [b] De cetero frēs ꝯfortami in dn̄o

rā: Exo. xx. c Honora p̄rem tuū ⁊ ma. tuā. nō solum in reuerētia exhibēda: s̄ etiā in necessarijs mistrādis t̄pe necessitatis. d Qđ ē mādatū p̄mū. nō simpliciṫ: q2 mādata ad deū ordināta sūt p̄ora: s̄ in istis nō addit̃ exp̄imēdo. p̄missionē remunerationis sicut ī isto: nō subdit̃: e In p̄missione. q̄ sequit̃: Ut bn̄ sit tibi ⁊c. Cōsequēt̃ instruit p̄res dicēs: f Et vos pa. no. ad ira. p̄uo. fi. vr̄os. eos nimis aspere castigādo: ne frāgant̃ desp̄ando: sicut baculus tortuosus: q̄n nimis flectitur ad erigēdum: g Sȝ educate illos. idest nutrite. h In disciplina ⁊ correptōe dn̄i. i. in morib⁹ ⁊ timore i Serui. hic p̄n̄r instruit s̄uos ⁊ dominos: ⁊ p̄ s̄uos. d. i Serui obe. do. carnalib⁹. q̄ītū. n. ad aīam oēs hoīes sunt liberi: s̄ q̄ītuȝ ad corp⁹ aliq̄ sunt liberi: ⁊ aliq̄ s̄uilis ꝯditiōis. k Cū timore. i. reuerentia qđ etiā ꝯpetit filijs. l Et tremore. qđ est p̄priū seruoꝝ: q2 subsunt flagellis dominoꝝ. m In simplicitate cordis vr̄i. i. absq; fraude et dolo: n Sicut christo. seruitus enim introducta est per peccatū: ⁊ sic est pena peccati. deus enim actor est mali pene: ⁊ pōt corrigere peccata sicut placet sibi p̄ penā seruitutis vel aliā. aliq̄n etiā immittit alicui malū pene nō p̄pter expiatōnē culpe: sed p̄pter augmentū meriti p̄ exercitium humilitatis ⁊ patientie. aliq̄n etiam ex charitate aliquis sibi accipit seruitutē volūtarie: sicut paulinus Nolensis episcopus in seruitutē se tradidit t̄pe Uuādaloꝝ pro filio cuiusdā vidue: ⁊ omnibus istis modis nō solum seruit̃ homini sed etiā deo inq̄ītum homo patiēter sustinet seruitutē sibi inflictam ex ordinatiōe diuina vel assumptā voluntarie p̄pter deuȝ. o Non ad oculū seruientes. i. in p̄ntia dn̄oꝝ tm̄: sed etiā in absentia. p Quasi homib⁹ placētes tm̄. q Sed vt serui xp̄i. volūtarie sustinētes in hoc ordinationē dei: ⁊ subdit̃ ratio cū dicitur: r Scientes ⁊c. fecerit bonū. s. meritoriū. s Hoc recipiet. in mercede. t A dn̄o. in cui⁹ potestate sunt dn̄i sicut serui: ideo subdit̃: v Siue seruus siue liber. naȝ cōditio seruitutis respectu vite beate nullū affert impedimentū: vnde dicit ambrosi⁹: In dn̄o bona seruitus ⁊ bona libertas equa lance appendūtur. secūdo instruit dn̄os di. x Et vos domini eadē facite illis. supp̄. seruis vtētes eoꝝ seruitute rōnabiliter ⁊ modeste: ideo subditur: y Remittentes minas. quasi diceret: non solū remittentes verba q̄n peccant ex fragilitate vl' ignorātia: s̄ etiā ꝯminatiōes ⁊ v̄ba aspera: ⁊ ideo subdit̃ ratio. z Scientes q̄m ⁊ illoꝝ ⁊ vester dn̄s est in celis. p̄sidens eq̄liter dominis ⁊ seruis. a Et p̄sonaꝝ acceptio nō est apđ deū. ita eñ puniet dn̄m sicut seruū: ⁊ etiā grauius ceteris paribus: q2 quāto status altior tanto casus grauior: p̄pter qđ dr̄ Sapi. vj. Potētes potēter tormēta patient̃. b De cetero. Postq̄ ap̄lus instruxit ephesios in cōi: ⁊ postea p̄sonas diuersoꝝ statuū in speciali: hic reuertit̃ ad instruendum eos in generali: ⁊ diuidit̃ in duas: q2 primo inducit eos ad sumendū arma virtutū generaliter: secūdo describit hec arma specialiṫ: ibi. State ego. Circa p̄mū dicit: b De cetero fratres ꝯfortamini in dn̄o. q̄si diceret: ex quo

radicati eſtis in fide xpi: debetis cõfidere de ipſo: nã aſſiſtit fidelib⁹ ſuis in tẽtationibus ꝛ pſſuris: verũtñ qꝛ nõ debet homo ſic ↄfidere de aſſiſtẽtia dei ꝙ omittat face qđ põt: qꝛ hoc eſſet tẽtare deũ: ideo ſubdit: a Induite vos armatura dei.i. ꝟtutib⁹ q̃ ſunt arma militũ xpi. b Ut poſſitꝭ ſtare. abſqꝫ caſu mortalis peccati.

ſupioꝛi: qꝛ affectiões pdicatoꝝ non debent ad terrena affici: ſꝫ ad celeſtia: ſicut dicit i glo. ſup locũ iſtũ. v In oibus. tẽtationũ inſultib⁹. x Sumẽtes ſcutũ fidei. q̃ eſt ſubſtãtia ſꝑandaꝝ reruꝫ. y In q̃ poſſitis oia tela ꝛc. firma. n. fides de bonis celeſtib⁹ q̃ ſꝑant repellit ictus demonuꝫ quaſi ſcutum.

c Aduerſus inſidias dyaboli. qm̃ ſicut dicit Leo papa: Om̃ diſcutit ↄſuetudines: ventilat curas: ſcrutat affectus: ꝛibi q̃rit cauſas nocẽdi vbi queq̃ viderit ſtudioſius occupari.

d Qm̃ nõ eſt nobis collucta tõ ad. carnẽ ꝛ ſanguinẽ. ideſt aduerſus homines q̃ ſunt caro ꝛ ſanguis: ꝛ ꝑ ↄñs viſibiles. e Sꝫ aducr. pri. ꝛ poteſtates. i. demones q̃ ſunt hoſtes inuiſibiles: ꝛ dicit prĩcipes et ptãtes: qꝛ angeloꝝ ordines nõ ſolũ ſunt ꝑ gratiã: ſed etiã ꝑ naturã: ꝛ ſic de ſingulis ordinib⁹ ceciderũt aliqui: in quib⁹ naturalia remãſerũt integ̃: vt dic̃ dyo. ꝛ inferiores obediunt ſuperioꝛib⁹: vt

ꝛ in potẽtia ꝟtutis ei⁹. [a] Induite vos armaturã dei [b] vt poſſitis ſtare [c] aduerſus inſidias dyaboli: [d] qm̃ nõ eſt nobis colluctatio adũſus carnem ꝛ ſanguinẽ: [e] ſed aduerſus pꝛincipes ꝛ ptãtes: [f] aduerſus mũdi rectores [g] tenebraꝝ haꝝ: [h] ↄtra ſpiritalia nequitie [i] in celeſtib⁹. [k] Propterea accipite armaturam dei [l] vt poſſitis reſiſtẽ [m] in die malo: [n] ꝛ in oib⁹ [o] ꝑfecti ſtare [p] State ergo ſuccincti lumbos v̄ros [q] in ꝟitate: [r] ꝛ induti loꝛicã iuſticie: [s] et calciati pedes [t] in ꝑparatiõeꝫ euãgelij pacis: [v] In oib⁹ [x] ſumẽtes ſcutũ fidei [y] in q̃ poſſitis oia tela neq̃ſſimi ignea extinguere: [z] ꝛ galeã ſalutis aſſumite: [a] ꝛ gladiũ ſpũs [b] qđ eſt ꝟbũ dei [c] ꝑ oẽm oꝛonẽ: [d] ꝛ obſecratiõꝫ [e] oꝛãtes omi tpe in ſpũ: [g] ꝛ i ipſo vigilãtes [h] i omi inſtãtia et obſecratiõe [i] pro oib⁹ ſanctis [l] ꝛ ꝓ me: [k] vt det mihi ſermo in aptõne oꝛis mei cũ fiducia notũ facere myſteriũ euãgelij: [l] pro q̃ legatiõe fũgoꝛ i cathena iſta [m] ita vt in ipſo audeã prout opoꝛtet me loqui. [n] Ut aũt ꝛ vos ſciatis q̃ circa me ſunt: q̃d egã: oia vob̃ nota faciet tychic⁹ chariſſim⁹ frat̃ [o] ꝛ fidelis miſter in dño: quẽ miſi ad vos in h̃ ipm: vt cognoſcatis q̃ circa nos ſunt: [p] et cõſolet̃ coꝛda v̄ra. [q] Pax fratrib⁹: [r] ꝛ charitas cuꝫ fide [s] a deo p̄re nr̃o: [t] ꝛ dño ihu xpo. [v] Gra cũ oib⁹ q̃ diligũt dñm nr̃m ihm xpm i incoꝛruptione: Amẽ. Explicit ep̄la pauli ad Epheſios.

z Et galeã ſalutis aſſu. ſ. charitatem: qꝛ ſicut galea ſupꝛaponit tanq̃ cõplementũ ꝛ ꝑfectõ alioꝝ armoꝛuꝫ: ſic charitas eſt ꝑfectio aliaruꝫ ꝟtutũ. a Et gladiuꝫ ſpũs. i. datũ a ſpũſcõ. b Qđ e ꝟbũ dei. math. x. Nõ enĩ vos eſtis q̃ loq̃mini ſꝫ ſpũs p̄ris v̄ri q̃ loq̃t̃ i vobis. dicit̃ aũt ꝟbũ dei gladius qꝛ ꝑcuſſus cum eo diuidit̃ a mũdo. ꝛ qm̃ hec armatura dependet ex dei gratia ideo ſubditur: c Per omneꝫ oꝛonẽ. q̃ eſt ſimplex petitio a deo d Et obſecrationẽ. q̃ eſt cum expſſione rei ſacre ꝑ quã petitõ fit exaudibilis:

magis poſſint nocere hominibus. ꝑ pꝛincipes ꝛ poteſtates intelligunt̃ alij oꝛdines demonũ. f Aduerſus mũdi rectoꝛes. noĩe mũdi nõ intelligit̃ hic vniuerſitas creaturarũ: que nõ regit̃ a demonib⁹ ſed a deo ꝛ angelis ſanctis ſibi miſtrãtib⁹ ſꝫ intelligit̃ vniuerſitas hoim maloꝝ: ſicut dicit̃ Jo. j. Mũdus eũ non cognouit. qui ꝑ demones regi dicunt̃ inq̃tum ꝑ eos ad peccata mouent̃: propter qđ ſubdit̃ ad declarationẽ hui⁹ intellectus. g Tenebrarum harũ. dicunt̃ eñ mali homĩes tenebꝛe: qꝛ ſunt inuoluti tenebꝛis ignoꝛãtie ꝛ culpe: h Contra ſpiritalia nequitie. i. contra ſpũs nequã ſiue malignos. hoc etiã dicit̃ ad oſtẽdendũ ꝙ ꝑ rectoꝛes mũdi hic demones intelligũtur. i In celeſtib⁹. i. in hoc aere caliginoſo: qui frequẽter in ſacra ſcriptura celũ nominat̃ in quo demones habitabunt vſq̃ ad iudiciũ: propter qđ aues celi nominant̃ Math. xiij. vbi dicit̃ ꝙ aues celi comederũt ſemen qđ cecidit ſecus viã. k Propterea acci. armaturã dei. ſ. virtutũ: vt p̄dictũ eſt: l Ut poſſitis reſiſtere. inſultib⁹ demonũ: m In die malo. i. in p̄nti vita vbi iminet tentationũ pugna: n Et in omibus. ſ. pſperis et aduerſ. o Perfecti ſtare. ita ꝙ nõ frãgamini aduerſis: nec eleuemini pſperis. p State. hic ↄñter aplus deſcribit arma virtutũ magis in ſpeciali. di. State ergo ſuccincti lũbos veſtros. cingulo caſtitatis vñ Greg. homel. xxxij. Lũbos eñ ꝑcingim⁹ cũ carnis luxuriã ꝑ ↄtinentiã coercem⁹. q In veritate. ꝛ nõ ſimulatoꝛie tm̃: ſic faciũt hypocrite. r Et induti loꝛicã iuſticie. ſicut eñ loꝛica ꝑtegit coꝛp⁹ vndiq̃: ſic iuſticia reddit debituꝫ vnicuiq̃. s Et calciati pedes. i. affectiões. t In ꝑparatõe euãgelij pac̃. i. vt ſitis p̄parati ad p̄dicandũ euãgeliũ xpi: qđ annũciat pacẽ eternã. Ad ſignificationẽ hui⁹ dicit Marc⁹. vj. ca. Miſſos ad p̄dicandũ calciatos ſandalijs: quib⁹ muniunt̃ pedes ne immediate tangant terrã: ꝛ nudi remanent in ꝑte

vt cum dicit̃: Per paſſionẽ tuã libera nos dñe: ꝛ hui⁹modi. e Oꝛãtes omni tempoꝛe. ad hoc oꝛdinato. f In ſpũ. i. mẽte ꝛ nõ tm̃ voce. g Et in ipſo vigilãtes. i. feruenter oꝛando ꝛ non remiſſe. h In omni inſtantia. i. ꝑſeuerãter. i Pro omibus ſanctis. vt habeant arma p̄dicta generalit̃. i Et ꝓ me. ſpecialiter. k Ut det mihi ſermo ꝛc. i. cõſtantia p̄dicandi euãgeliũ chꝛiſti. l Pro quo le. fungoꝛ ꝛc. nũc detẽtus rome. m Ita vt in ipſo audeã ꝛc. i. vt tribulatiões quas ſuſtineo in nullo me terreãt a p̄dicatiõe retrahẽdo. n Ut aũt. Hec eſt vltia ps hui⁹ eple: et ẽ ↄfirmatio p̄cedentiũ: ꝑ hoc ꝙ aplus eã miſit ꝑ dilectũ diſcipulũ: vt pleni⁹ poſſet ſignificare ſtatũ apli ephe. ꝛ eos in deo ↄſolari: ꝛ hoc eſt qđ dicit aplus: Ut aũt. ꝛ pꝫ lr̃a vſq̃ ibi: o Et fidelis mi. in dño. i. in his q̃ ſunt ad dñm. p Et ↄſolet̃ coꝛda v̄ra. vos in bono ↄfirmando ꝑ ſacra hoꝛtamẽta. q Pax fratrib⁹. i. i xpm credẽtibus: ſup. ſit: r Et cha. cũ fide. alit̃ fides eẽt infoꝛmis. s A deo p̄re nr̃o. q̃ eſt datoꝛ iſtoꝝ bonorũ. t Et dño ihu xpo. ꝑ quẽ ad nos ꝑueniũt dei dona. v Gra cũ oibus. generalr̃ credẽtib⁹. x In incoꝛruptiõe amẽ. i. ſic maneãt in gr̃a ꝙ nõ decidãt ab ea: ſed ꝑueniãt ad gloꝛiã q̃ eſt gr̃a ↄſummata amẽ.

In ca. vj. vbi dicit̃ in poſtilla: Ut det mihi ſermo in aptione oꝛis mei. Additio.

Hoc qđ dr̃: Det̃ mihi ſmo in aptione oꝛis mei. videt̃ referẽdũ ad illđ qđ fuit a dño dcm̃ aplis Math. x. c. Dabit̃. n. vobis i illa hoꝛa q̃d loquamini. ſm. n. fragilitatẽ hũane nãc timebat apls ne pſſura tribulatõnũ ipediret̃ a ꝓmptudic miſſiõis i myſterijs euãgelij declarãdis: ꝛ iõ petebat ꝑ ſuffragia oꝛonũ vt daret̃ ſibi a deo ſmo. ſ. rect⁹ i aptiõe oꝛis mei. i. ꝓmpte ꝛ fiducialr̃ ꝛc. Explicit poſtil. ſup eplam ad Ephe.